

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabno.cz
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obsah

Studie a krátké články Case Studies and Short Articles Studien und kurze Artikel	9
<i>Eugeniusz Foltyn, Edelgarda M. Foltyn, Leonard Jochemczyk, Jerzy Nawrocki, Małgorzata Nita, Jan Maciej Waga, Antoni Wójcik:</i> The lower palaeolithic settlement at the Kończyce Wielkie site, Cieszyn Silesian (Poland)	11
<i>Jiří Svoboda, Pavel A. Kosintsev, Sandra Sázelová, Vlasta Jankovská, Martin Holub:</i> Ethnoarchaeology of Nenets Campsites, Cases of Yangana Pe and Oktyaberskaya (Polar Ural Mts., Northwest Siberia)	33
<i>Miroslav Dobeš, Pavel Fojtík, Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška:</i> K počátkům výskytu měděné industrie na Moravě, sekery z Hulína–Pravčic a Laškova	57
<i>Jerzy Kopacz, Lubomír Šebela:</i> Lithic Chipped Industry of the Jevišovice Culture in Moravia. An Introductory Study	69
<i>Aleš Navrátil:</i> Nové nálezy z „Tabulové hory“ u Klentnice a stav archeologické „nevědomosti“	97
<i>Jiří Juchelka:</i> Bronzové a železné náramky, nápažníky a nánožníky lužické kultury z českého Slezska	109
<i>Oto Makýš:</i> Construction of a Hypothetical “Celtic” Gate to a Sacred Area in the Frame of the Archaeology Museum at Liptovská Mara	119
<i>Miloš Čížmář, Jana Čížmářová, Martin Kejzlar, Eva Kolníková:</i> Detektorová prospekce archeologických lokalit na Moravě v roce 2009	125
<i>Soňa Klanicová:</i> Nálezy terra sigillata v oblasti pod Pavlovskými vrchy (jižní Morava) a jejich vypovídací hodnota pro zkoumání římsko-barbarských vztahů	139
<i>Adéla Balcárková:</i> Raně středověké osídlení na lokalitě Olomouc-Slavonín, „Horní lán“	157
<i>Marek Hladík, Marian Mazuch:</i> Problém interpretace vzájemného vztahu sídlištních a pohřebních komponent v prostoru mikulčické raněstředověké aglomerace	197
<i>Rudolf Procházka:</i> Odras vrcholně středověké urbanizace v archeologických pramenech na základě vybraných příkladů	209
<i>Pavel Vařeka, František Kostrouch, Petr Kočár, Zdeňka Šůvová:</i> Příspěvek ke studiu žijících vsí středověkého původu. Pozůstatky zástavby z pozdního středověku na parcele č. p. 121 v Mikulčicích	249

Paleolit – Paleolithic – Paläolithikum	269
Bílá Lhota (okr. Olomouc)	269
Blažovice (okr. Brno-venkov)	269
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	269
Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	275
Brno (k. ú. Vinohrady, okr. Brno-město)	278
Diváky (okr. Břeclav)	279
Dolní Věstonice (okr. Břeclav)	279
Drnovice (okr. Vyškov)	280
Hradec nad Svitavou (okr. Svitavy)	281
Křepice (okr. Břeclav)	282
Kurdějov (okr. Břeclav)	283
Kyjovice (okr. Znojmo)	284
Lhota (k. ú. Lhota u Lipníka nad Bečvou, okr. Přerov)	284
Milovice (okr. Břeclav)	285
Mladeč (okr. Olomouc)	288
Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov)	288
Nikolčice (okr. Břeclav)	289
Pavlov (okr. Břeclav)	290
Přerov (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)	294
Radslavice (okr. Přerov)	295
Tvořihráz (okr. Znojmo)	296
Želeč (k. ú. Želeč na Hané, okr. Prostějov)	296
Želešice (okr. Brno-venkov)	301
Neolit – Neolithic – Neolithikum	305
Bánov (okr. Uherské Hradiště)	305
Bílá Lhota (okr. Olomouc)	305
Blažovice (okr. Brno-venkov)	305
Brno (k. ú. Kníničky, okr. Brno-město)	306
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	306
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	310
Černá Hora (okr. Blansko)	310
Domanín (okr. Hodonín)	311
Hladké Životice (okr. Nový Jičín)	311
Hulín (k. ú. Hulín, Pravčice, okr. Kroměříž)	312
Jinačovice (okr. Brno-venkov)	313
Jířkovice (okr. Brno-venkov)	313
Kobeřice (okr. Opava)	314
Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál)	314
Kuřim (okr. Brno-venkov)	315
Kyjovice (okr. Znojmo)	315
Lehotice (okr. Kroměříž)	319
Malhostovice (okr. Brno-venkov)	319
Mašovice (okr. Znojmo)	319
Modřice (okr. Brno-venkov)	320
Mokrá-Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov)	320
Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá u Brna, okr. Brno-venkov)	320
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	320
Orlovice (okr. Vyškov)	320
Pasohlávky (k. ú. Mušov, okr. Břeclav)	321
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	323
Polkovice (okr. Přerov)	323
Rajhradice (okr. Brno-venkov)	323
Rousínov (okr. Vyškov)	323
Sivice (okr. Brno-venkov)	324
Sudice (okr. Blansko)	324

Suché Lazce (okr. Opava)	324
Štěpánovice (okr. Třebíč)	325
Určice (okr. Prostějov)	325
Velatice (okr. Brno-venkov)	325
Viničné Šumice (okr. Brno-venkov)	326
Věžky (okr. Kroměříž)	326
Eneolit – Eneolithic – Äneolithikum	329
Alojzov (okr. Prostějov)	329
Branišovice (okr. Brno-venkov)	329
Hulín (okr. Kroměříž)	330
Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál)	330
Krumvř (okr. Břeclav)	330
Kuřim (okr. Brno-venkov)	331
Modřice (okr. Brno-venkov)	331
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	332
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	332
Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava)	332
Orlovice (okr. Vyškov)	333
Otaslavice (k. ú. Horní Otaslavice, okr. Prostějov)	333
Pasohlávky (k. ú. Pasohlávky, k. ú. Mušov, okr. Břeclav)	333
Pravčice (okr. Kroměříž)	337
Rousínov (okr. Vyškov)	337
Rousínov (k. ú. Rousínovec, okr. Vyškov)	337
Suché Lazce (okr. Opava)	338
Suchohrdly (okr. Znojmo)	338
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	339
Úvalno (okr. Bruntál)	339
Znojmo (okr. Znojmo)	339
Doba bronzová – Bronze Age – Bronzezeit	341
Blažovice (okr. Brno-venkov)	341
Branišovice (okr. Brno-venkov)	341
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	341
Bulhary (okr. Břeclav)	342
Drahanovice (k. ú. Lhota pod Kosířem, okr. Olomouc)	342
Holasice (okr. Brno-venkov)	342
Holešov (k. ú. Všetuly, okr. Kroměříž)	342
Horka nad Moravou (okr. Olomouc)	343
Hrubčice (okr. Prostějov)	343
Hulín (okr. Kroměříž)	344
Hulín (k. ú. Chrást any, okr. Kroměříž)	345
Krnov (k. ú. Opavské Předměstí, okr. Bruntál)	345
Lošov (okr. Olomouc)	346
Malhostovice (okr. Brno-venkov)	346
Modřice (okr. Brno-venkov)	347
Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava)	347
Ostrov u Macochy (okr. Blansko)	347
Otaslavice (okr. Prostějov)	347
Pasohlávky (k. ú. Mušov, k. ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	348
Pravčice (okr. Kroměříž)	356
Pravčice (okr. Kroměříž)	357
Příkazy (okr. Olomouc)	357
Ptení (okr. Prostějov)	357
Rajhradice (okr. Brno-venkov)	358
Slatinice (okr. Olomouc)	358
Smržice (okr. Prostějov)	359
Sudice (okr. Blansko)	359
Suchohrdly (okr. Znojmo)	361
Trboušany (okr. Brno-venkov)	361
Určice (okr. Prostějov)	361

Velatice (okr. Brno-venkov)	361
Vícenice u Náměště nad Oslavou (okr. Třebíč)	362
Vysoké Pole (okr. Zlín)	362
Znojmo (okr. Znojmo)	362
Zvole (okr. Šumperk)	363
Žešov (okr. Prostějov)	364

Doba železná – Iron Age – Eisenzeit 365

Blažovice (okr. Brno-venkov)	365
Břeclav (k. ú. Charvátská Nová Ves, okr. Břeclav)	365
Holešov (okr. Kroměříž)	366
Holešov (okr. Kroměříž)	367
Hrubá Vrbka (okr. Hodonín)	367
Hrubčice (okr. Prostějov)	368
Hulín (okr. Kroměříž)	368
Malé Hradisko (okr. Prostějov)	368
Malhostovice (okr. Brno-venkov)	369
Modrá (okr. Uherské Hradiště)	369
Modřice (okr. Brno-venkov)	370
Mokrý–Horákov (k. ú. Horákov, okr. Brno-venkov)	372
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	372
Napajedla (okr. Zlín)	373
Orlovice (okr. Vyškov)	373
Pamětice (okr. Blansko)	374
Plumlov (okr. Prostějov)	374
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	375
Prostějov (k. ú. Krasice, okr. Prostějov)	375
Příbor (okr. Nový Jičín)	376
Rousínov (okr. Vyškov)	378
Slatinice (okr. Olomouc)	378
Štěpánovice (okr. Brno-venkov)	379
Určice (okr. Prostějov)	379
Vlachov (okr. Šumperk)	379
Zahnašovice (okr. Kroměříž)	380
Znojmo (okr. Znojmo)	380

Doba římská a doba stěhování národů – Roman Age and Migration Period – Römische Kaiserzeit und Völkerwanderungszeit 381

Blažovice (okr. Brno-venkov)	381
Hrubá Vrbka (okr. Hodonín)	381
Hrubčice (okr. Prostějov)	383
Hulín (okr. Kroměříž)	383
Kobeřice (okr. Opava)	384
Lichnov (okr. Bruntál)	384
Modřice (okr. Brno-venkov)	384
Oldřichov (okr. Opava)	385
Pasohlávky (k. ú. Mušov, k. ú. Pasohlávky, okr. Břeclav)	385
Prostějov (k. ú. Žešov, okr. Prostějov)	389
Rousínov (okr. Vyškov)	390
Smržice (okr. Prostějov)	390
Velké Hoštice (okr. Opava)	391

Středověk a novověk – Middle Ages and Modern Times – Mittelalter und Neuzeit 393

Bantice (okr. Znojmo)	393
Blažovice (okr. Brno-venkov)	393
Bořitov (okr. Blansko)	393
Boskovice (okr. Blansko)	394
Bouzov (okr. Olomouc)	394
Brno (okr. Brno-město)	395
Brno (k. ú. Kníničky, okr. Brno-město)	432
Břeclav (k. ú. Charvátská Nová Ves, okr. Břeclav)	432

Březsko (okr. Prostějov)	433
Bučovice (okr. Vyškov)	433
Budišov nad Budišovkou (okr. Opava)	433
Buchlovice (okr. Uherské Hradiště)	434
Bulhary (okr. Břeclav)	434
Černá Hora (okr. Blansko)	434
Deštná, k. ú. Rumberk (okr. Blansko)	434
Fulnek (okr. Nový Jičín)	435
Holešov (okr. Kroměříž)	437
Horka nad Moravou (okr. Olomouc)	437
Hostišová (okr. Zlín)	438
Ješov (okr. Olomouc)	438
Krnov (k. ú. Krnov–Horní Předměstí, okr. Bruntál)	438
Krumvř (okr. Břeclav)	443
Litovel (okr. Olomouc)	443
Lukov (okr. Zlín)	444
Malé Hoštice (okr. Opava)	446
Malhostovice (okr. Brno-venkov)	446
Mikulčice (okr. Hodonín)	446
Mikulov (okr. Břeclav)	449
Milovice (okr. Břeclav)	450
Mladeč (okr. Olomouc)	451
Modrá (okr. Uherské Hradiště)	451
Modřice (okr. Brno-venkov)	452
Mokrá-Horákov (k. ú. Mokrá, okr. Brno-venkov)	452
Moravičany (okr. Šumperk)	452
Mostkovice (okr. Prostějov)	453
Náměšť na Hané (okr. Olomouc)	453
Napajedla (okr. Zlín)	453
Nové Lublice (okr. Opava)	454
Olomouc (k. ú. Klášterní Hradisko, okr. Olomouc)	455
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	455
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	457
Olšany u Prostějova (okr. Prostějov)	458
Opava (k. ú. Opava-město, okr. Opava)	459
Opava (k. ú. Opava-město, okr. Opava)	462
Opava (k. ú. Opava-Předměstí, okr. Opava)	464
Ostrava (k. ú. Moravská Ostrava, okr. Ostrava)	464
Otaslavice (k. ú. Horní Otaslavice, okr. Prostějov)	464
Plumlov (okr. Prostějov)	466
Pomezí (okr. Svitavy)	466
Prostějov (okr. Prostějov)	466
Prostějov (okr. Prostějov)	468
Prostějov (okr. Prostějov)	469
Přemyslovice (okr. Prostějov)	469
Příbor (okr. Nový Jičín)	469
Příkazy (okr. Olomouc)	470
Raduň (okr. Opava)	471
Rajhradice (okr. Brno-venkov)	471
Rybníky (okr. Znojmo)	471
Rýmařov (okr. Bruntál)	474
Sazovice (okr. Zlín)	475
Slavkov u Brna (okr. Vyškov)	475
Smržice (okr. Prostějov)	476
Šlapanice u Brna (okr. Brno-venkov)	476
Šternberk (okr. Olomouc)	477
Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště)	478
Uničov (okr. Olomouc)	480
Určice (okr. Prostějov)	481
Valtice (okr. Břeclav)	482
Vranov nad Dyjí (okr. Znojmo)	482

Vysoké Pole (okr. Zlín)	484
Vysoké Pole (okr. Zlín)	484
Vyškov (okr. Vyškov)	484
Zlín-Štípa (okr. Zlín)	484
Znojmo (okr. Znojmo)	485
Znojmo (okr. Znojmo)	489
Znojmo (okr. Znojmo)	491
Zprávy o činnosti – Reports – Berichte	493
Z aktivit Archeologického ústavu Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., za rok 2009	493
Výročí 100 let od narození profesora Josefa Poulíka (1910–1998)	496
Výsledky leteckého snímkování ÚAPP Brno za rok 2009	498
Seznam autorů – List of contributors – Autorregister	503

Doba železná

Iron Age

Eisenzeit

BLAŽOVICE (OKR. BRNO-VEKOV)

„Pod Kostelem“. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

V květnu až říjnu roku 2009 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v polní trati „Pod Kostelem“ v souvislosti s budováním nových komunikací, inženýrských sítí a rodinných domů.

Uvedená trať se nachází na západním okraji intravilánu a je vymezena na jihu a západě stávající zástavbou, na severu polní cestou navazující na ulici Okružní a na západě bezejmenným levým přítokem Romzy. Lokalita je situována v nadmořské výšce od 233 do 243 m, ve spodní části mírného severozápadního svahu, kterým klesá čelnité návrší Vinohrady (296,8 m. n. m.) k potoku Romza. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-02, určena body o souřadnicích 371:43, 373:27, 388:22 a 388:42 mm od Z:J s. č.

Již v roce 2005 byla během výstavby rodinného domu na konci ulice Luční objevena sídlištní jáma z doby laténské (Kos, Výška 2006). Nově bylo odkryto více než 200 sídlištních objektů, z nichž převážná většina byla na základě získaného materiálu předběžně datována právě do tohoto období. Zachyceno bylo především několik domů. Vedle typických obdélníkových částečně zahloubených chat byly zaznamenány také pozůstatky nadzemních staveb křivkové konstrukce. Strukturu osady doplňují hlínky a další blíže neurčitelné jámy. Zvláštní zmínku si zaslouží mělký obdélný objekt, na jehož plochem dně ležela useknutá hlava menšího přezvýchavce (asi kozy nebo ovce) a původně celá hrncovitá nádoba. Z jiného výkopu pochází unikátní železná naběračka o celkové délce 56 cm (obr. 1).

Michal Přichystal

Literatura

Kos, P., Výška, K. 2006: Blažovice (okr. Brno-venkov), *Přehled výzkumů* 47, 153.

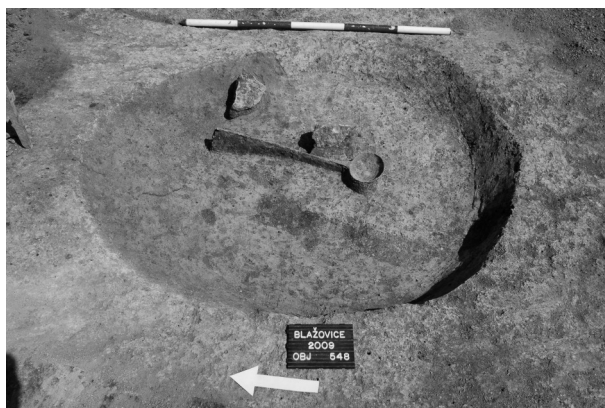
Resumé

Blažovice (Bez. Brno-město), „Pod kostelem“. Bei der Rettungsgrabung wurde die latènezeitliche Siedlung abgedeckt.

BŘECLAV (K. Ú. CHARVÁTSKÁ NOVÁ VES, OKR. BŘECLAV)

„Úlehle“. Pozdní doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

První etapa záchranného výzkumu byla vyvolána založením nové šterkovny. Zkoumaná lokalita se nachází v ka-

Obr. 1. Blažovice. Kruhový sídlištní objekt s železnou naběračkou.

Abb. 1. Blažovice. Kreisförmiges Siedlungsobjekt mit eiserner Schöpfkelle.

tastrálním území Charvátská Nová Ves, přibližně 1 km severně od intravilánu, 600 m severně od budov statku severozápadně od obce, v trati „Úlehle“. Jde o nevýraznou písčitou vyvýšeninu v nivě Dyje v nadmořské výšce přibližně 160 m n. m., z východní a severní strany vymezenou tokem Včelínku, z jižní sníženinou s příležitostnou vodotečí. V roce 2009 se podařilo zachytit a dokumentovat celkem 20 zahloubených objektů různorodého stáří (viz část Středověk a novověk). Celkové množství získaných nálezů je však minimální, z řady objektů nepochází prakticky vůbec žádný datovatelný materiál. Totéž pravděpodobně platí i o obsahu mechanicky odstraňovaného souvrství tmavých hlín, v němž nebyly pozorovány žádné pozůstatky výraznějšího zkulturnění; zvláště početná není ani nálezořá kolekce artefaktů sesbíraných v zasažené ploše před skrývkou a po ní. Spolehlivě je možné datovat zejména soubor z objektu 501 a 514, a to do pozdní doby laténské. Podobného stáří by mohla být na základě nálezů železné objímky kopy i kruhová jáma 500, interval možné datace je ovšem v tomto případě širší. V případě obj. 501 nelze vyloučit, že v jedné z fází svého zaplňování mohl sloužit jako zahloubená chata s plochem dnem.

David Parma

Resumé

Břeclav (Kat. Charvátská Nová Ves, Bez. Břeclav), „Úlehle“. Bei der Rettungsgrabung wurde die spätlatènezeitliche Siedlung erforscht.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Strategická průmyslová zóna. Přeložka Mojeny – poloha 1. KLPP – Platěnická kultura. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

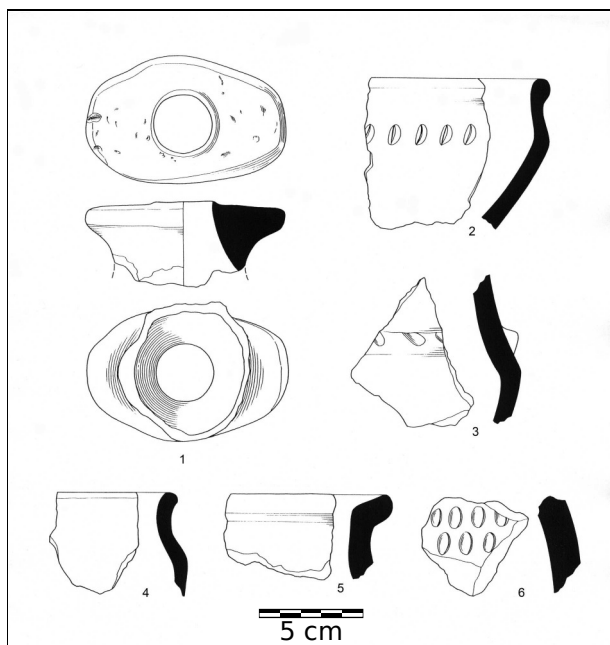
V rámci přípravy území bývalého holešovského letiště na Strategickou průmyslovou zónu Zlínského kraje proběhly dva rozsáhlejší záchranné archeologické výzkumy na přeložce říčky Mojeny (polohy 1 a 2).

Jako polohu 1 jsme označili místo s nálezy z období lužických popelnicových polí, lokalizované na nízkém návrší v nejjižnější části průmyslové zóny. Jde o nenápadnou vyvýšeninu převyšující okolní terén sotva o několik metrů, která byla vzhledem k hydrogeologickým poměrům jedním z mála míst v širším okolí vhodným k zakládání trvalejších lidských sídel. Během měsíce dubna 2009 bylo na ploše inkriminovaného úseku přeložky prozkoumáno 40 archeologických objektů, především z období lužických popelnicových polí, ale také ze starší doby laténské. Intruze v některých objektech (přeslen, štípaná industrie)

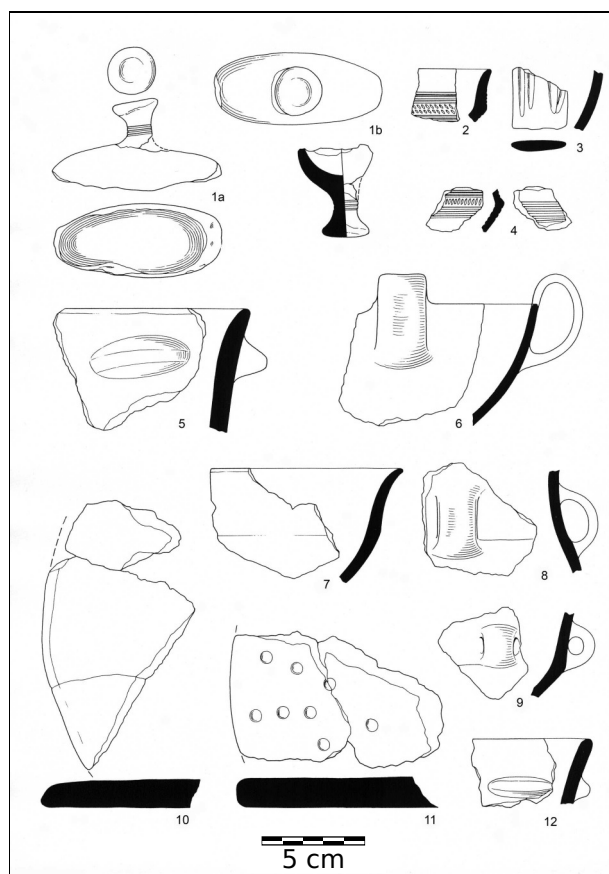
Obr. 2. Holešov. Pohled na starolaténský sídlištní objekt K 503.

Abb. 2. Holešov. Blick auf dem Siedlungsobjekt K 503.

Obr. 3. Holešov. Výběr nálezů ze starolaténského objektu K 503.

Abb. 3. Holešov. Auswahl der Funde aus dem Objekt K 503.

Obr. 4. Holešov. Výběr nálezů z objektu K 531.

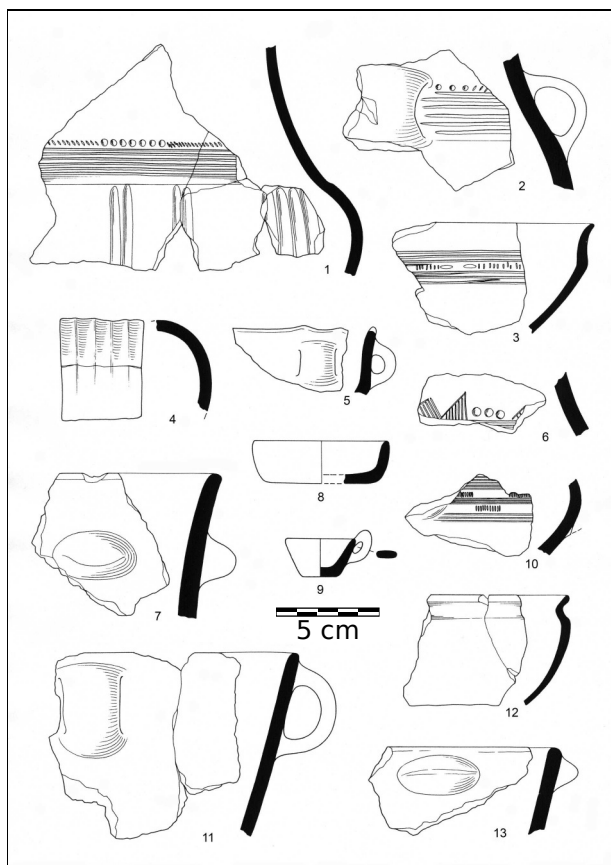
Abb. 4. Holešov. Auswahl der Funde aus dem Objekt K 531.

je neklamnou známkou toho, že poloha byla lidmi využívána minimálně od pozdní doby kamenné, tedy zhruba od poloviny 4. tisíciletí př. n. l. Většinu prozkoumaných objektů lze charakterizovat jako běžné sídlištní jámy, dále síla a sklípky. Pouze dva měly charakter stavební jámy – hliníku. U jednoho z nich (objekt 503 – obr. 2, datovaný do starší doby laténské) nelze vzhledem k nálezu technické keramiky vyloučit, že šlo o objekt výrobního charakteru. Fragment s otvorem, vzdáleně připomíná vzduchovou formu, ale jakému účelu skutečně sloužil, si netroufáme říci (obr. 3:1). Co se týká nálezů z objektů lužických popelnicových polí, stojí za zmínku torzo drobné nádoby loďkovitého tvaru (mísa na nožce, poklička?, obr. 4:1) a miniatura koflíku (obr. 5:9). Ve středu prozkoumané plochy, shodou okolností v nejvýše položeném místě tohoto úseku, se nacházela struktura několika kulových jamek. Jsou pravděpodobně pozůstatkem nadzemní stavby, o jejímž charakteru však není možné napsat cokoliv bližšího.

Pavel Fojtík, Miroslav Šmíd

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž). Industriezone. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Platěnice Kultur. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 5. Holešov. Výběr nálezů z objektu K 508.

Abb. 5. Holešov. Auswahl der Funde aus dem Objekt K 508.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Strategická průmyslová zóna. Komunikace západ. KLPP–Platěnická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při skrývce ornice v trase komunikace západ, od silnice z Přítul do Zahnašovic do vzdálenosti cca 250 m směrem k východu, byly pozorovány stopy velmi intenzivního osídlení z průběhu platěnické kultury. Vyznačovaly se četnými shluky mazanice a keramiky, v místě napojení komunikace na zahnašovickou silnici i na ploše několika desítek metrů čtverečních. S podorniční vrstvou v hloubce 40 cm od dnešního povrchu však zcela zmizely. V celém úseku skrývky, tedy na ploše několika 1000 m², nebyl zjištěn objekt zapuštěný do podloží. Absence spráše a vysoká hladina spodních vod si vynutily zvláštní režim využívání prostoru, který se musel obejít bez objektů zapuštěných do podloží.

Miroslav Šmíd

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž). Industriezone. Die Lausitzer Urnenfelderkultur–Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

HRUBÁ VRBKA (OKR. HODONÍN)

„Za Bařinou“. Mladší doba laténská (LT C–D). Sídliště. Zjišťovací výzkum.

Na terénní prospekci nedávno objeveném polykulturním sídlišti, intenzivně narušovaném hlubokou orbou, byl v srpnu 2009 proveden drobný zjišťovací výzkum za účelem bližšího poznání charakteru lokality. Jde o mírný svah sevřený dvěma potoky, asi 500 m jihovýchodně od obce.

Před začátkem vlastních terénních prací byla plocha s největší koncentrací mazanice a jiných příznaků narušovaných sídlištních objektů podrobena geofyzikálnímu průzkumu pomocí Cs-magnetometru (P. Milo, FF MU Brno). Na základě vyhodnocení výsledků tohoto měření byla vybrána dvě místa pro umístění zjišťovacích sond, vzdálených od sebe asi 110 m. Jako metodika výzkumu byla zvolena detailní povrchová prospekce obou ploch. Před mechanickým odstraněním vrchní vrstvy ornice následovalo ruční odebrání podorniční vrstvy a posléze exkavace zahloubených objektů na úrovni podloží po přirozených vrstvách, včetně standardní slovní, kresebné, fotografické a geodetické dokumentace. Výplně dvou nejvýraznějších objektů (jednoduchého zahloubeného objektu z doby laténské – obj. 505 a výrobního objektu z doby římské – obj. 507) byly z větší části proplaveny na mobilní plavící lince (P. Kočár, ZČU Plzeň).

V sondě S2 se mimo jiné podařilo zachytit také část jednoduchého zahloubeného objektu bez křivkové konstrukce z doby laténské (k 505). Může se jednat o chatu nebo výrobní objekt. Jeho jižní strana byla narušena meliorační rýhou, dochované rozměry objektu téměř čtvercového půdorysu se zaoblenými rohy byly 325 × 303 cm s delší osou ve směru S–J a mírně se svažujícím dnem v hloubce 32–46 cm. Výplň objektu obsahovala početné zlomky laténské tuhované keramiky, zejména svisle rýhovaných situl a zásobnic, dále tvary zdobené kruhovými kolkami, prstovými důlky a krátkými záseky na plastických lištách, ale také jemné, leštěné na kruhu točené stolní nádoby. Hojně byly i nálezy střepových koleček. Nekeramickou složku inventáře zastupuje několik zlomků skleněných náramků, dva korálky z modrého skla, zlomek železného nože a další zkorodované zlomky neidentifikovaných železných předmětů. Na možnou řemeslnou výrobu v objektu ukazují početné nálezy železné strusky a několik zlomků technické keramiky (tyglíků). Kolekci nálezů doplňují fragmenty zvířecích kostí a dva zlomky z týlní části lidské lebky. Poměrně jednotný náleзовý celek z obj. 505 lze datovat do mladší doby laténské.

Starší reziduum z období časněho latěnu (LT A) v tomto objektu představuje nález fragmentu rohatého ucha s kolkovanou výzdobou ze šálku typu Stupava.

Martin Ďuga, Michal Polák, Dagmar Vachútová,
Jaromír Šmerda, Tomáš Zeman

Resumé

Hrubá Vrbka (Bez. Hodonín). „Za Bařinou“. Jüngere Latènezeit (LT C–D). Siedlung. Feststellungsgrabung.

HRUBČICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Ostrov“. Doba laténská (LT C). Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

V průběhu povrchového průzkumu známého polykulturního sídliště situovaného v poloze „Ostrov“ (podrobnější charakteristika lokality – viz oddíl Doba bronzová) byla získána větší kolekce kovových předmětů. Dobu laténskou, přesněji období 2. století před Kristem (cf. např. dosud publikované nálezy mincí: Kolníková 2007, 438–439 či typická „středomoravská“ kolkovaná keramika stupňů LT B–C1: Hlava 2008, 218–223), zde zastupuje nejen dobové falzum? keltské zlaté mince nesoucí stopy po čtvrcení (obr. 6: 1), ale i žárem deformovaný bronzový článek keltského opasku „němčického typu“ datovaný patrně do stupně LT C2 (obr. 6: 2; cf. Čižmář, Kolníková 2006, 264, obr. 5:1–3).

1. Část keltské mince, podle hmotnosti snad nominální hodnoty 1/3 statéru, se stopami po čtvrcení. Na lomu zřetelné měděné či bronzové jádro. Au, průměr cca 15 mm, hmotnost 2,046 g. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244239. Obr. 6:1.
2. Bronzový opaskový článek se středovým vývalkem a postranními obdélnými destičkami opatřenými třemi otvory s náznakem spojovacích řetězků. Deformováno žárem, rozměr 27 × 12 mm. Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. 244245. Obr. 6:2.

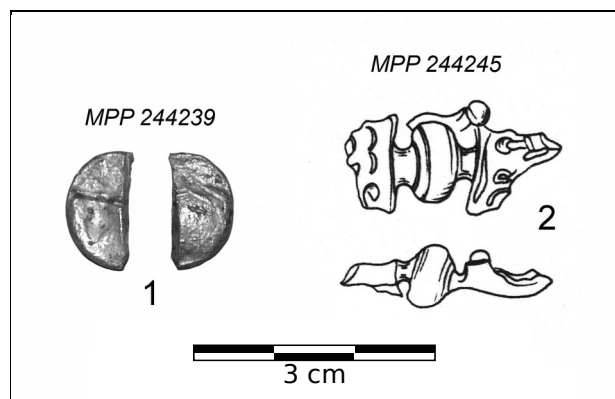
Pavel Fojtík, Miroslav Popelka

Literatura

Čižmář, M., Kolníková, E. 2006: Němčice – obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. Němčice – a La Tène trading and industrial centre in Moravia, *Archeologické rozhledy* 58, 261–283, Praha.

Hlava, M. 2008: Grafit v době laténské na Moravě. Grafit in der Latènezeit in Mähren. *Památky archeologické* 99, 189–258, Praha.

Kolníková, E. 2007: Nové nálezy mincí – příspěvek k obrazu doby laténské na Moravě. *Pravěk NŘ* 16, 2006, 437–462, Brno.

Obr. 6. Hrubčice. Nálezy z doby laténské.
Abb. 6. Hrubčice. Fund aus der Latènezeit.

Resumé

Hrubčice (Bez. Prostějov). „Ostrov“. Latènezeit (LT C). Siedlung. Bei der Oberflächensammlung wurde eine keltische Münze und Teil aus dem Gürtel gefunden.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„U Obrázku“. Doba laténská. Sídliště. Záchraný archeologický výzkum.

Poloha lokality: Plocha vymezená 49°19'26.537"N, 17°28'51.423"E; 49°19'26.342"N, 17°28'56.728"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E; 49°19'26.375"N, 17°28'51.415"E.

V závěrečné sezóně předstihového a záchraného výzkumu Hulín-Pravčice 1 (podrobnější popis viz kapitulu Neolit) byly doplněny poznatky o podobě laténské sídliště. Při snižování kulturní vrstvy ve čtvrtci 358 byly v hloubce 0,2 m pod skrytým povrchem nalezeny shluky kamenů. Jak se později ukázalo, byly rozloženy podél severního okraje laténské zemnice. Ve dvou případech se jednalo o plochy z říčních valounků a oblázků, mezi kterými se vyskytly malé zlomky terek. První měl půdorys kruhu o průměru 0,8 m, další byl nepravidelně oválný o délce 0,8 m. Další útvar sestával ze zbytků brusných kamenů rozložených na ploše 0,8 × 0,5 m. Při samém okraji zemnice ležela těrka.

Laténská zemnice (č. 1324) se neodlišovala barvou výplně a nezahluhovala se do podloží. Podařilo se ji rozeznat podle ostré hranice mezi výplní a podložím, které tvořilo její dno, na jižním profilu čtvrců 358 a 359. Objekt zasahoval mimo plochu zkoumanou čtvrtci, která byla již dříve skryta na podloží, podařilo se tedy zachránit jen její severní polovinu. Výkop byl orientován ve směru Z–V. Délka objektu byla na profilu čtvrců 4,82 m a zkoumaná šířka dosáhla 1,28 m. Západně, v podélné ose objektu, ale již vně jeho hranic se do podloží zahluhovala kúlová jamka (č. 1325), původně patrně náležející ke konstrukci obydlí. Získaný keramický materiál odpovídá keramice středolaténské doby. Objekt 1324 je nejzápadnější stavbou laténské sídliště, které se odsud táhne SV směrem ke Kosteleckému potoku.

Miroslav Daňhel

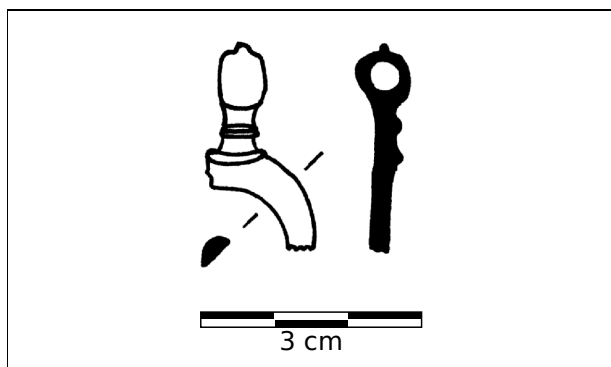
Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž). „U obrázku“. Latènezeit. Siedlung. Hütte, Kulturschicht. Rettungsgrabung.

MALÉ HRADISKO (OKR. PROSTĚJOV)

„V Zaděch“. Doba laténská. Ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Nedaleko lesa asi 600 m severně od komunikace Malé Hradisko – Protivanov nalezl J. Ambros ml. zlomek bronzového opasku (obr. 7). Nalezený zlomek řetězovitého opasku má kruhový tvar a na jedné straně z něj vystupuje tyčinkovitý spojovací článek zdobený vývalkem. Rozměry článku: průměr 22 mm, celková délka 27 mm. Oko můžeme přiřadit variantě opaskových řetězků z tyčinkovitých článků podle J. Filipa (1956, 172). Opasek totožné

Obr. 7. Malé Hradisko. Část bronzového opasku.
Abb. 7. Malé Hradisko. Teil des bronzenen Leibriemens.

varianty se nalezl v ženském hrobě na katastru obce Ptení, který náleží do stupně LT B2–LT C1 (Čižmář 1974, 162). Další nálezy jsou známy z Čech, např. z Libčevsi nebo Hostovic (Filip 1956, 172).

Lukáš Hlubek

Literatura

Čižmář, M. 1974: Kostrový hrob z Ptení a otázka stupně LT-B2/C1 na moravských keltských pohřebištích, *Archeologické rozhledy* 26, 160–166.

Filip, J. 1956: *Keltové ve střední Evropě*. Praha.

Resumé

Malé Hradisko (Bez. Prostějov), „V Zadcích“. Im Kataster des Dorfs Malé Hradisko wurde ein Teil des bronzenen Leibriemens aus der jüngeren Eisenzeit gefunden.

MALHOSTOVICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„U Bílého kamene“. Doba laténská (LT A). Sídliště. Záchraný výzkum.

V květnu roku 2009 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum v polní trati „U Bílého kamene“ v souvislosti s výstavbou zpevněné polní cesty C 13 (viz kap. Neolit). Jeden sídlištní objekt, snad chata s podlahou zapuštěnou pod úroveň terénu, byl na základě získaného materiálu datován do časně laténské doby.

Michal Přichystal

Resumé

Malhostovice (okr. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung wurde die Siedlungsgrube (vielleicht die Hütte) aus der frühen Latènezeit abgedeckt.

MODRÁ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Hrubý díl“. Doba laténská. Sídliště. Předstihový výzkum.

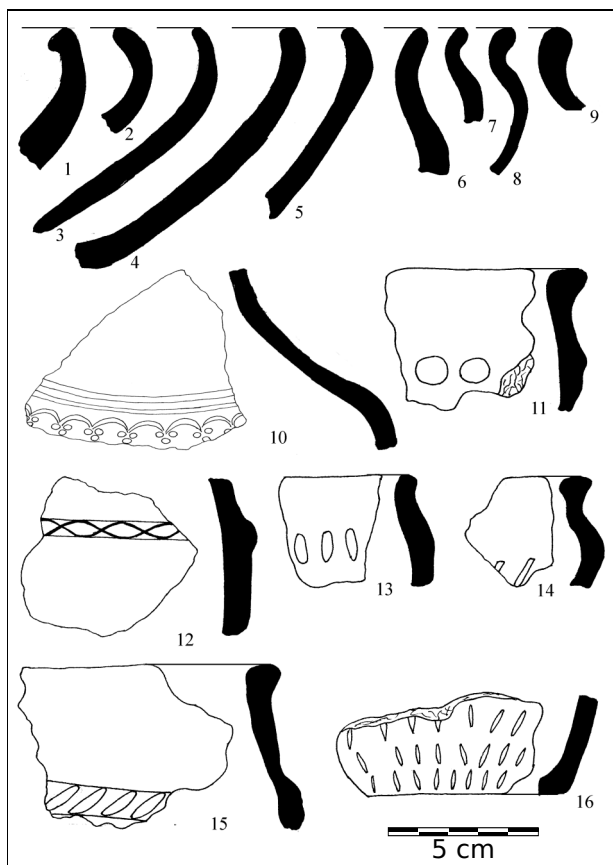
V červenci roku 2009 proběhl předstihový výzkum na polykulturním sídlišti v obci Modrá „Hrubý díl“ (Vaškových 2004; 2006; Chrástek 2009). Lokalita se nachází v areálu archeoskanzenu v obci Modrá, na ostrožně nad údolím Salašky a Modřanského potoku v nadmořské

výšce 211 m n. m., severovýchodně od křižovatky silnice Staré Město–Velehrad–Modrá. Zkoumaná plocha se nacházela západně za obytnými srubovými stavbami, v místech bývalého ovocného sadu, jižně od okraje ochranného pásma NKP. Plocha výzkumu byla odkrývána po jednotlivých vrstvách až na sprašové podloží, celková výměra zkoumané plochy byla necelých 400 m². V průběhu výzkumu bylo zachyceno celkem 7 objektů (O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7), 5 objektů (O1, O2, O3, O6, O7) bylo bez nálezů, 1 objekt (O5) spadá do doby laténské a 1 objekt (O4) do období raného středověku.

Objekt O5 z doby laténské byl obdélníkového tvaru o rozměrech 4,2 × 4 m s orientací Z–V (obr. 8). Na východní polovině jižní strany se k objektu připojuje elipsovitý vstupní výběžek o rozměrech 1 × 1,3 m. Výplň objektu byla tvořena vrstvou černozemě o mocnosti cca 25 cm. Uprostřed západní a východní strany byly zachyceny masivní křulové jamky (průměr 25–30 cm), další drobnější křulové jamky (průměr 15–20 cm) byly zachyceny podél severní strany objektu. Samotné dno objektu je pokryto drobnými křulovými jamkami (průměr 5–10 cm), které se shlukují do menších skupinek a utvářejí nepravidelné řady. Celkem bylo zachyceno 860 fragmentů keramiky z časně laténské doby LT A. Jedná se zejména o keramiku z tuhovaného a potuhovaného materiálu a o užitkovou keramiku z hrubého materiálu (obr. 9). Z tvarového hlediska se objevují okraje misek s dovnitř zataženým okrajem, misky s esovitou profilací hrdla z jemného materiálu, okraje hrdel hrnců z hrubšího tuhového materiálu zdobené plastickou lištou, dohlčky či zářezy a také dva fragmenty láhve z jemného plaveného materiálu zdobené kolkováním. Dále bylo zachyceno 21 fragmentů závaží, 2 železné nože, 1 železné ko-

Obr. 8. Modrá. Půdorys objektu O5.
Abb. 8. Modrá. Grundriss des Objekts O5.

Obr. 9. Modrá. Výběr časné laténské keramiky z objektu O5.
Abb. 9. Modrá. Auswahl der latènezeitlichen Keramik (LT A) aus dem Objekt O5.

vání, 4 přesleny, 2 kostěné jehly a fragment bronzového náramku zdobeného na jednom konci několika souběžnými rýhami.

Výplň z laténského objektu byla prosívána a materiál tříděn po čtvercích o rozměrech 1 × 1 m za účelem zjištění prostorového rozmístění materiálu v rámci objektu. Bylo sledováno prostorové rozmístění podle hmotnosti a počtu kusů, a to u mazanice, keramiky, uhlíků, závaží a celková zlomkovitost materiálu. Vyhodnocením prostorových dispozic objektu můžeme objekt interpretovat jako částečně zahloubenou chatu se sedlovou střechou, s vypletenými stěnami a se vstupem v jihovýchodním rohu. Skladba materiálu, hlavně 21 zlomků závaží, ukazuje na funkci objektu jako textilní dílny. Prostorové rozmístění materiálu pravděpodobně poukazuje na dvě fáze využití chaty. Fáze obytně-výrobní s drobným otopným zařízením a tkalcovským stavem a fáze čistě výrobní, jen s tkalcovským stavem, kdy otopné zařízení zaniká.

Tomáš Chrástek

Literatura

- Chrástek, T. 2009:** Archeologický výzkum na katastru obce Modrá–Hrubý díl. *Slovácko* 2009, Uherské Hradiště, v tisku.
- Vaškových, M. 2004:** Modrá (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 45, Brno, 184.
- Vaškových, M. 2006:** Modrá (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 47, Brno, 165.

Resumé

Modrá (Bez. Uherské Hradiště), „Hrubý díl“. Latènezeit (LT A). Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Rybníky“. Horákovská kultura (HC2–HD). Pohřebiště. Záchranný výzkum.

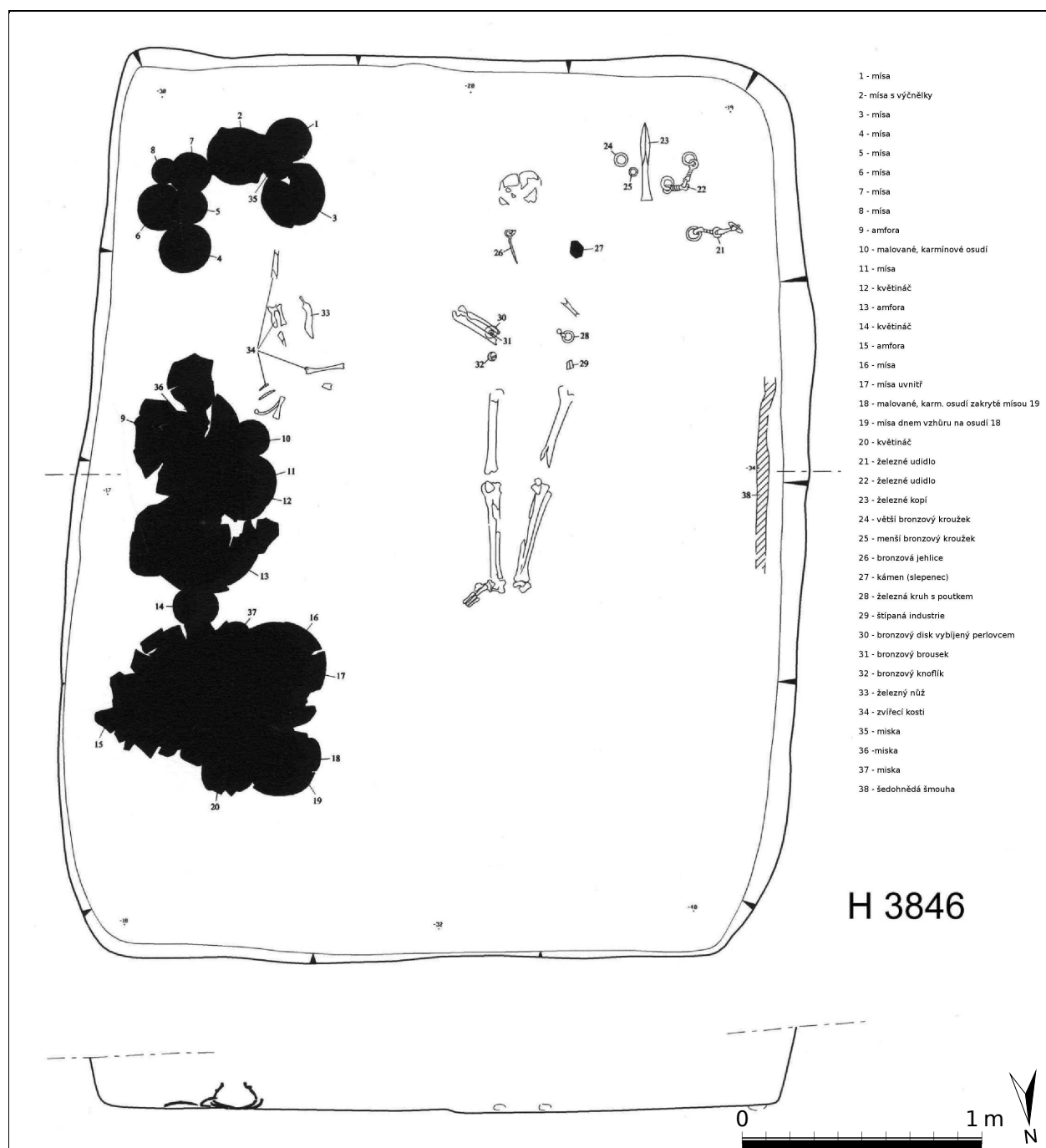
V roce 2009 proběhla rekonstrukce polní cesty vedoucí podél železnice k areálu firmy Terramet spol., s r. o. (parc. č. 1690/52 a 1690/54). Před položením asfaltového koberce byla odstraněna ornice asi v mocnosti 60 cm, přičemž bylo sprašového podloží dosaženo pouze v jižní části zkoumané plochy. Přesto se zde podařilo zachytit a prozkoumat několik situací náležejících halštatskému období.

Na skryté ploše se blízko sebe vyrýsovaly zásypy šesti menších oválných jam o průměru cca 30–50 cm, mezi kterými byl situován rozměrný komorový hrob H 3846 (obr. 10). Blížším průzkumem drobných objektů bylo zjištěno, že obsahují menší kamenné stély a v jednom byly uloženy zbytky kalcinovaných kostí s přepálenými zlomky keramiky – jednalo se tedy o žárový hrob (H 3845).

V komorovém hrobě byla uložena kostra dospělého muže (určení J. Kala, ÚAPP Brno) s garniturou opasku (polosférický bronzový knoflík, železný závěsný kruh s nýtovanou svorkou, ústěp rohovce), s bronzovou labuťkovitou jehlicí v krční partii a součástmi honosného pásového závěsu nebo náhrdelníku. Závěs tvořily dvě součásti – bronzový plechový terč s otvorem uprostřed a drobný litý kroužek, kterými byl patrně provlečen provaz nebo řemínek z organického materiálu, který se nedochoval. Bronzový terč byl zdoben vybíjeným perlovcem ve tvaru soustředných kruhů a měl mírně vypouklý tvar, takže je možné, že se původně jednalo o koňskou faléru. Při levém rameni kostry byl nalezen hrubotvarý kámen o velikosti 5 × 4 cm, jehož funkce není jistá, jeho přítomnost v hrobě by mohla mít snad symbolický význam (růžový slepenec s velkými zrny bílého křemene – devonská bazální klastika typu Old Red). K osobní výbavě pohřbeného dále náležela dvě konstrukčně shodná železná dvoučlávková tordovaná udidla beze svorek, ke kterým patřily nejspíše ještě dva bronzové lité kruhy a výrazně štíhlý železný hrot kopí s tulejí.

Za rituální předmět lze označit železný nůž s trnem pro naražení rukojeti z organického materiálu, který byl uložen u pozůstatků naporcovaného zvířete.

Podél východní strany hrobu byly uloženy keramické nádoby zhruba podle velikosti – velké amfory, hrnce, malovaná osudí a misky. U malovaných nádob převládá červeno-černá, bílá a tuhová geometrická malba. Hlavním výzdobným motivem jsou skupiny kulatých puntíků, pásků, ostré klikatky a trojúhelníky, které jsou někdy vyplněny, nebo uspořádány do složitých metopovitých vzorů. Jedno malované osudí bylo zakryto mísou, což je prvek, který se na modřickém pohřebišti vyskytl již v několika případech, někdy tyto schránky obsahovaly žárový pohřeb, jindy byly prázdné.

Obr. 10. Modřice. Halštatský komorový hrob H 3846.
Abb. 10. Modřice. Hallstattzeitliches Kammerngrab H 3846.

Hrob H 3846 lze zařadit na základě kovových doplňků kroje a postrojů do závěru středního halštatského stupně H C2. Analogie k některým artefaktům z modřického celku můžeme postihnout zejména v západohalštatském prostředí, v hrobech s vozy v severozápadních Čechách (Rvenice 1) a v Alsasku (moh. č. 9 v Ohnenheim).

U plechového závěsu, který se ve stupních H B2–H B3 hojně používal jako ozdoba hlavy koně – faléra, byl středový otvor původně protažen nýtem s úchytným ouškem. Podle početnosti výskytu skutečných falér (hlavně v depotech) lze předpokládat jejich distribuční centra v různých oblastech Evropy v severozápadním a jihovýchodním Píalpi a na severozápadním Balkáně. V západohalštatské oblasti mají původ ve Švýcarsku, odkud se fa-

léry šířily do Francie, Bavorska, Hessenska a středních Čech (perlovcem zdobené, menší typy Ockstadt a větší Auvernier; Trachsel 2004, 444–445). Stejně faléry s motivem vybíjeného perlovce a kola se čtyřmi loukotěmi, které našly patrně uplatnění jako ozdobné závěsy již v období pozdních popelnicových polí, známe z depotu bronzových předmětů v Šarengard-Baščine v s. Chorvatsku (sk. Dalj-Batína), kde je vedle závěsu zastoupena i skutečná faléra se součástmi postroje thráko-kimmerijského typu (Brunšmid 1900). Z Moravy lze zmínit rozměrnější perlovcem zdobenou faléru z depotu stupně H B2–3 z Černotína na Přerovsku, která byla na lícni straně vyzdobena svazkem tří zavěšených bronzových kroužků. Depot náleží na základě přítomnosti postranic typu Černo-

gorovka opět k horizontu bronzových předmětů thráko-kimmerijského typu (Podborský 1970, Taf. 53:4; Salaš 2005, 152–158, 418, obr. 33). Znalost závěsných bronzových kruhových falér se středovým otvorem, skrze který byly v náhrdelnících navlečeny další bronzové kroužky, se na jižní Moravě udržela patrně až do období středního halštatu, jak nám to dokládá další nález z Modřic ze starohalštatského hrobu H 3815 (Kos 2009).

„Rybníky“. Horákovská kultura (H C2). Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Během výstavby areálu firmy ZZM, s. r. o. (parc. č. 1690/128, 1690/129, 1690/18, 2090) byly v roce 2009 v trati „Rybníky“ prozkoumány dva hroby z doby halštatské. První byl komorový žárový hrob H 3847 a druhý kostrový komorový hrob H 3848. Objekty byly zachyceny rýhou inženýrských sítí pod nově budovanou obslužnou komunikací. Žárový hrob lze v rámci halštatu přesněji datovat do počátku období Reineckova stupně H C2, neboť obsahoval misku s vnitřní stupňovitou profilací, jejíž chronologický rozptyl je na jižní Moravě omezen na starohorákovský až středohorákovský stupeň H C1b–H C2. Na zařazení do stupně H C2 lze soudit podle kombinace rastru s ozubeným kolečkem.

Druhý komorový hrob H 3848 obsahoval kosterní pozůstatky. Kromě keramiky v něm byl nalezen také úštěp rohovce, bronzový kroužek, zlomek bronzového drátu (jehlice?), železný nůž a kamenný závěsný brousek. Podle výbavy se patrně jednalo o pohřeb muže, což v terénu předběžně potvrdil antropolog (J. Kala z ÚAPP Brno). Výbava pohřbu, výzdoba keramiky (rastr rámovaný kruhovými kolky) a jeho celková úprava umožnila jeho předběžnou dataci do závěrečného úseku středního horákovského stupně H C2.

V širším kontextu lze zkoumanou plochu začlenit do areálů polykulturního sídliště a pohřebiště, které byly dříve zachyceny plošnými archeologickými výzkumy při stavbách Immo, Wombat, Terramet, CTP a Rova v letech 1995–2008. Nález hrobů v takto odlehle části modřického pohřebiště nám v současnosti umožňuje přibližné vymezení rozsahu halštatské nekropole, která patří v současnosti k největším na Moravě a již nyní představuje nejdůležitější pramennou základnu pro studium a poznání ji-homoravského halštatu.

Petr Kos

Literatura

- Brunšmid, J. 1900: Prehistorijski predmeti željeznog doba iz Šarengradu Srijemskoj županiji, *Vjesnik Hrvatskoga archeološkoga društva, nova serija*, IV, Zagreb, 61–70.
- Kos, P. 2009: Modřice (okr. Brno-venkov) „Rybníky“, Areál firmy Terramet, *Přehled výzkumů* 50, Brno, 310–311.
- Podborský, V. 1970: *Mähren in der Spätbronzezeit und an der Schwelle der Eisenzeit*. Brno.
- Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I*. Brno.

Trachsel, M. 2004: *Untersuchungen zur relativen und absoluten Chronologie der Hallstattzeit* 1, 2, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archeologie aus der Abteilung Ur- und Frühgeschichte der Universität Zürich 104, Bonn.

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov), „Rybníky“. Horákov Kultur (H C2–H D1). Gräberfelder. Rettungsgrabung.

MOKRÁ–HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

„Čtvrtky“. Horákovská kultura, pozdní doba halštatská. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu rekonstrukce kanalizace v katastru obce Horákov byly dokumentovány pozůstatky pravěkého osídlení v plošně zkoumaném prostoru deponie zeminy, založené na známé archeologické lokalitě „Čtvrtky“. Celkem zde bylo prozkoumáno 21 zahloubených objektů, tři z nich je možné datovat do doby halštatské. Zejména jde o hluboký objekt typu zemnice (obj. 516), z jehož výplně pochází vedle množství keramických zlomků i početné doklady místního zpracování železa a bronzů v podobě strusek, tyglíků a zlomků odlévacích forem. Keramikou a jehlicí je datován do horákovské kultury, předběžně do rozmezí stupňů H C2–Ha D1. Do stejného horizontu lze zařadit i kruhový sídlištní objekt 515, objekty 512 a 513 pak reprezentují poněkud mladší vývoj pozdního halštatu či časného laténu. V případě objektu 512 šlo snad původně o zbytek mělce zahloubené chaty, její obrysy ovšem nebyly v měnícím se podloží jasně patrné a půdorys byl tak při vybírání značně deformován. U dalších dvou objektů (obj. 508 a obj. 521) není zcela zřejmé, ke kterému z obou horizontů halštatského osídlení náleží. V případě obou hlavních horizontů osídlení je na základě povrchových sběrů zřejmé, že byl ve skryté ploše zachycen pouze menší výsek z daleko rozsáhlejších sídlišť.

David Parma

Resumé

Mokrý–Horákov (Kat. Horákov, Bez. Brno-venkov), „Čtvrtky“. Bei der Rettungsgrabung wurde eine Siedlung der Horákov-Kultur und späten Hallstattzeit erforscht.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLOMOUČ)

Lesní ulice, dříve „Křeba“. KLPP–Platěnická kultura. Záchranný výzkum.

Ve dnech 1. a 2. 4. 2009 byl proveden záchranný archeologický výzkum na místě stavby rodinného domu (parcela č. 539/15, stavebníci Ivana Konečná a Libor Loutocký) v prostoru ulice Lesní v Náměšti na Hané. Po skrytce ornice se na světlejším podloží vyrýsovalo celkem 5 archeologických objektů, které byly následně prozkoumány a zdokumentovány (obr. 11). Ve všech případech se jednalo, stejně jako u dvou předcházejících staveb (Šmíd 2009), o sídlištní objekty kultury platěnické. Dosud

Obr. 11. Náměšť na Hané. Pracovní snímek zkoumané plochy.
Abb. 11. Náměšť na Hané. Foto aus der Ausgrabung.

byly na tomto místě při stavbě tří rodinných domků prozkoumány či ovzorkovány a zdokumentovány 2 desítky platěnických objektů.

Miroslav Šmíd

Literatura

Šmíd, M. 2009: Náměšť na Hané (okr. Olomouc), *Přehled výzkumů* 50, 312.

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), Lesní Str. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

NAPAJEDLA (OKR. ZLÍN)

„Dolní Padělky“, Otrokovická ulice. Doba laténská. Sídliště? Záchraný výzkum.

Při sledování zemních prací při stavbě areálu firmy Genger nebyly zjištěny žádné archeologické objekty. Poblíž jihozápadního okraje skryté plochy bylo nalezeno pouze několik fragmentů keramiky z doby laténské a při povrchovém sběru na vedlejším poli zlomek korálku z modrého skla ze stejného období.

Ivan Čížmář

Resumé

Napajedla (Bez. Zlín). „Dolní Padělky“, Otrokovická Str. Latènezeit. Siedlung?. Rettungsgrabung.

ORLOVICE (OKR. VYŠKOV)

„Lysá hora“. Doba halštatská. Pohřebiště. Záchraný výzkum. Uložení: Muzeum Vyškovska, Vyškov.

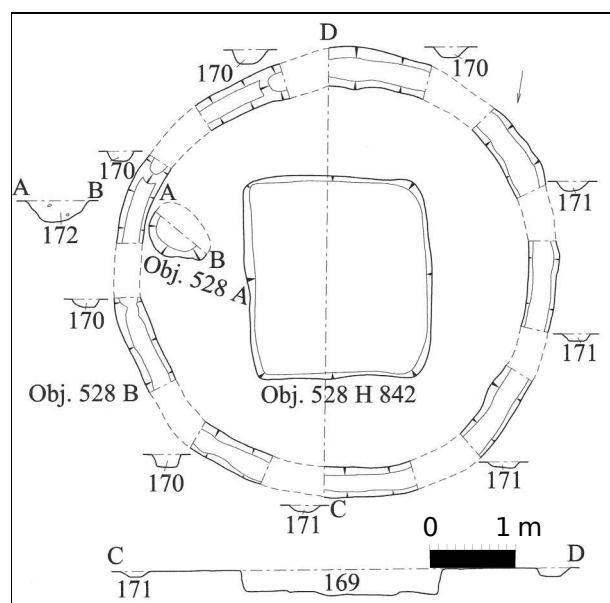
Ve výzkumné sezoně 2009 jsme na ploše zemníku pro těžbu šterkopísku odkryli 32 platěnických žárových hrobů. Zkoumaná plocha je na ZM ČR 1:10 000, listu 24-42-17, vymezena body: A: 114 mm od Z s.č., 202 mm od J s.č.; B: 119 mm od Z s.č., 202 mm od J s.č.; C: 116 mm od Z s.č., 195 mm od J s.č.; D: 121 mm od Z s.č., 196 mm od J s.č.

Některé hroby byly pouze prosté jamky s nasypanou kremací, další měly kremaci vloženu do nádoby (v několika případech dnem vzhůru). Několik hrobů mělo větší oválnou hrobovou jámu, která obsahovala několik kusů keramických nádob a další drobné kovové předměty. Na rozdíl od předcházejícího roku jsme v letošní sezoně odkryli i 5 větších komorových hrobů (s vnitřní dřevěnou konstrukcí), všechny kromě jednoho byly již v pravěku vyloupeny. Vykrádací šachty byly vedeny středem hrobů. V jednom případě vykrádací šachta minula několik nádob a nádobu s kremací, která navíc obsahovala i množství drobných kovových předmětů (náramky, závěsky, bronzová spona). V ostatních vyloupených hrobech se z inventáře dochovalo pouze torzo. Jediným nepoškozeným hrobem byl komorový hrob obklopený kruhovým žlábkem (obr. 12). Žlábek patrně zdůrazňoval zvláštní postavení hrobu, potažmo i zemřelého, mezi ostatními hroby na pohřebišti. Hrob obsahoval téměř 30 nádob, 3 keramická chraštítka v podobě ptáka, další drobné předměty z bronzu (např. diskovitý prolamovaný knoflík), železa a kostí (obr. 13).

Záchraný výzkum odkryl pokračování halštatského pohřebiště, jehož okraj byl prozkoumán již v roce 2008. Patrně se jednalo (vzhledem k hustotě hrobů) o centrální část pohřebiště. Další hrobové nálezy lze očekávat při pokračování skrývek západním směrem.

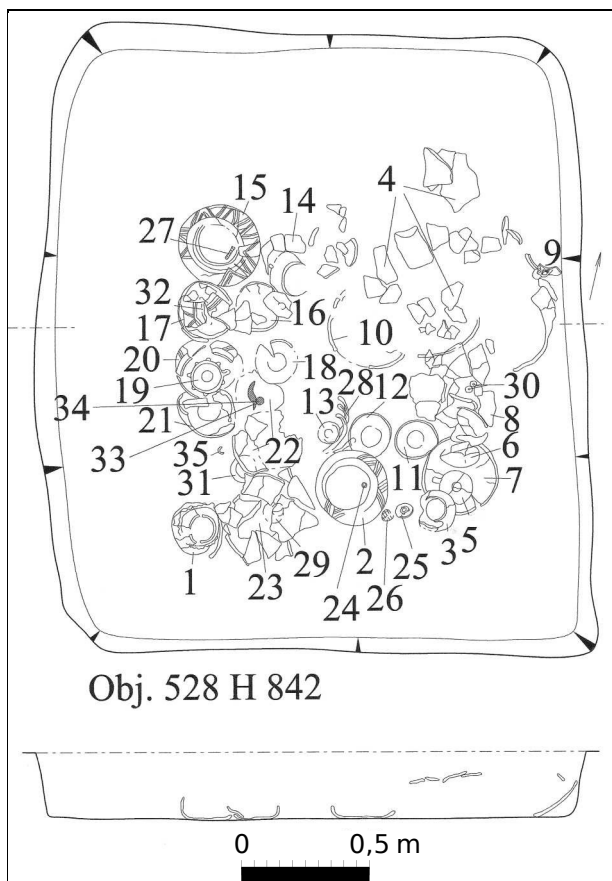
„Lysá hora“. Doba laténská?. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Na ploše zemníku vymezené na ZM ČR 1:10 000, listu 24-42-17, body: A: 114 mm od Z s.č., 202 mm od J s.č.; B: 119 mm od Z s.č., 202 mm od J s.č.; C: 116 mm od Z s.č., 195 mm od J s.č.; D: 121 mm od Z s.č., 196 mm od J s.č., byly prozkoumány i 4 kostrové hroby (z nich šlo ve dvou případech o dvojhroby). Jednalo se o silně poškozené kostrové hroby, pouze mělce zahloubené do podloží, a stav jejich zachování negativně ovlivnila intenzivní

Obr. 12. Orlovice. Platěnický komorový hrob s kruhovým žlábkem.

Abb. 12. Orlovice. Kammergrab aus der Platěnice Kultur mit der kreisförmigen Rinne.

Obr. 13. Orlovice. Výbava komorového hrobu. (1–23, 29, 31–32 keramika; 24–25 bronzové předměty, 26–Fe, 27–Fe tyčinka, 28–zv. kosti, 30–hliněné přesleny 2×, 33–Fe nůž, 34–Fe koule?, 35–Fe kruh).

Abb. 13. Orlovice. Grabbeigabe aus dem Kammerngrab (1–23, 29, 31, 32–Keramik; 24–25–Bronze; 26–27–Eisenfragmenten; 28–Tierknochen, 30–Tonspinnwirtel 2×, 33–eisernes Messer, 34–eiserne Kugel?, 35–Eisenring.)

zemědělská činnost. Zemřelí v nich byli uloženi v přímé poloze na zádech s hlavou k severu. Hroby neobsahovaly žádné milodary, a proto je jejich datování nejasné. Jeden z hrobů byl orientován ve směru V–Z a kromě značně dislokované kostry obsahoval 4 nádoby.

Blanka Mikulková

Resumé

Orlovice (Bez. Vyškov). „Lysá hora“. Bei der Rettungsgrabung wurde das Brandgräberfeld aus der Hallstatzeit und vier Skelettgräber wahrscheinlich aus der Latènezeit gefunden.

PAMĚTICE (OKR. BLANSKO)

Doba laténská (LT B–C1). Sídliště?.

Při detektorové prospekci autora se spolupracovníky na nálezšti Pamětice 3 byl dne 31. 8. 2006 sebrán zlomek okraje grafitové situly s pásem kolkovaných C pod okrajem (obr. 14). Takto zdobené situly patří k charakteristické náplni stupňů LT B–C1 s těžištěm výskytu na střední Moravě, především Prostějovsku (Meduna 1980, 67–68).

Zlomek rozšiřuje dosud nevelký počet lokalit s takto zdobenou keramikou na Malé Hané (kromě Pamětice ještě Krajovánky u Boskovic, Vážany–Štěrchy, Drvalovice 4; Hlava, Vích 2007, 35). Kovové nálezy doby laténské se na lokalitě přes veškerou snahu získat nepodařilo.

David Vích

Literatura

Hlava, M., Vích, D. 2007: Laténské osídlení Boskovicka, *Pravěk NŘ – Supplementum* 17, 11–86.

Meduna, J. 1980: *Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren*. Praha.

Resumé

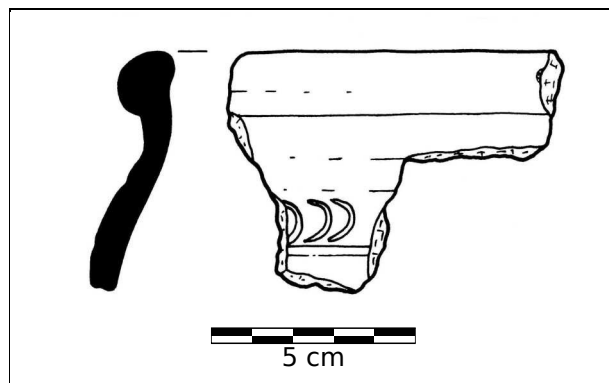
Pamětice (Bez. Blansko). Latènezeit (Stufe B–C1). Stempelverzierte Keramik.

PLUMLOV (OKR. PROSTĚJOV)

„Nad Přehradou“. KLPP – Platěnická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

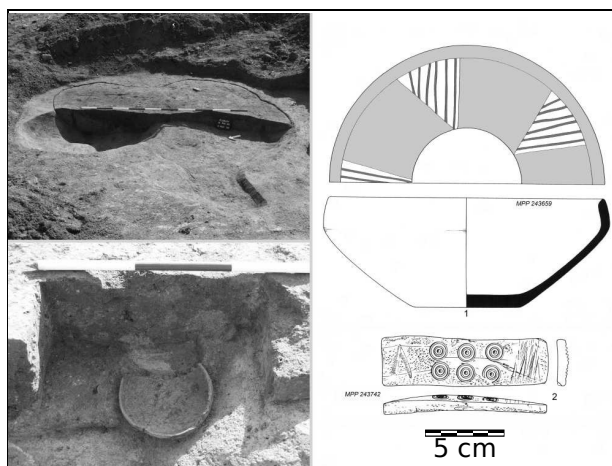
Na přelomu srpna a září roku 2009 probíhal archeologický dohled vyvolaný výstavbou základního technického vybavení pro rodinné domy v poloze „U Boží muky“, k. ú. Plumlov, okr. Prostějov. V prostoru mezi Plumlovskou přehradou a meandrem silnice směřující od Mostkovic k Plumlovu byl během budování stoky dešťové kanalizace zachycen pravěký sídlištní objekt.

Lokalitu samotnou (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-11, širší okolí bodu 192:371) můžeme charakterizovat jako výraznější návrší vystupující nad původně inundační pásmo řeky Hloučely, dnes vodní nádrž nesoucí označení jako Plumlovská přehrada. Nadmořská výška místa s archeologickými nálezy se pohybuje cca okolo 280 až 290 metrů, námi zkoumaný halštatský objekt pak leží na vrstevnici 286 metrů. V těsné blízkosti trasy liniového výkopu bylo již v roce 1953 prokázáno pozdně laténské sídliště (např. Meduna 1980, 322–324, Taf. 106–108); v minulých letech byl v těchto místech povrchovými sběry získán archeologický materiál nejen doby laténské, ale i neolitické kultury s moravskou malovanou keramikou či právě platěnické kultury starší doby železné (nepublikované povrchové sběry P. Fojtíka uložené ve sbírkách Muzea Prostějovska v Prostějově).

Obr. 14. Pamětice. Okrajový zlomek s kolkovaným obráceným C.

Abb. 14. Pamětice. Randscherbe mit eingestempelten umgekehrten C.

Obr. 15. Plumlov. Pohled na prozkoumaný objekt a výběr nálezů z jeho výplně.

Abb. 15. Plumlov. Blick auf das ausgegrabenen Objekt und Auswahl der Funde aus seiner Füllung.

Výplň prozkoumané jámy (obr. 15) poskytla nejen soubor běžné užitkové halštatské keramiky, ale i obdélnou kostěnou destičku zdobenou šesticí soustředných kroužků, která ponejvíce připomíná polotovar rozřad'ovače náhrdelníku (cf. např. Sankot 2009, Abb. 3:16–19, Abb. 6:3). Vedle střepů a třecího kamene, které byly zachráněny A. Gottwaldem z jam v hlínku tzv. knížecí cihelny před více jak sto lety (např. Gottwald 1931, 90), se tak jedná o další doklad sídlištních aktivit nositelů platěnické kultury na území dnešní středomoravské obce Plumlov.

Pavel Fojtík

Literatura

- Gottwald, A. 1931:** *Můj archeologický výzkum. Prostějov.*
- Meduna, J. 1980:** *Die latènezeitlichen Siedlungen in Mähren.* Praha.
- Sankot, P. 2009:** Zum Fundstoff vom Berg Rubín (Nordwestböhmen) und der Bedeutung des Fundorts in der Hallstatt- und Frühlatènezeit. K nálezu fondu z hradiště Rubín a významu lokality v době halštatské a časně laténské. *Archeologické rozhledy* 61, 31–62, Praha.

Resumé

Plumlov (Bez. Prostějov). „Nad Přehradou“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Doba halštatská. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Podobně jako v minulých letech také v roce 2009 zde záchranný archeologický výzkum plynule navázal na těžební práce v prostoru místní pískovny (Lečbych 2010). Na této známé polykulturní lokalitě úrodného kraje středního Pomoraví (viz kapitola Neolit) bylo prozkoumáno cca 121 zahloubených objektů. Z typologického pojetí

byly v největším počtu zastoupeny kúlové jamky jako nezbytný doklad husté nadzemní zástavby z různých etap moravského pravěku. Druhou početnou skupinu nemovitých objektů představovaly zásobní jámy většinou pravidelně kruhového či oválného půdorysu, užšího hrdla a zahloubených stěn. Dále je z hlediska sídlištní architektury bezpochyby významné odhalení pozůstatku laténské chaty obdélného půdorysu se dvěma kúlovými jamkami v kratších stěnách. Z nemovitých nálezů uskutečněných tímto záchranným výzkumem jde především o početné soubory keramiky. Oproti některým předchozím letům záchranný výzkum v roce 2009 nepřinesl žádné významnější drobné nálezy.

Marek Lečbych

Literatura

Lečbych, M. 2010: Polešovice (okr. Uherské Hradiště), *Přehled výzkumů* 50, 312.

Resumé

Polešovice (Uherské Hradiště Dist.). „Nivy“. A sunken hut from the La-Tène period and several more settlement features of the Iron Age were excavated.

PROSTĚJOV (K. Ú. KRASICE, OKR. PROSTĚJOV)

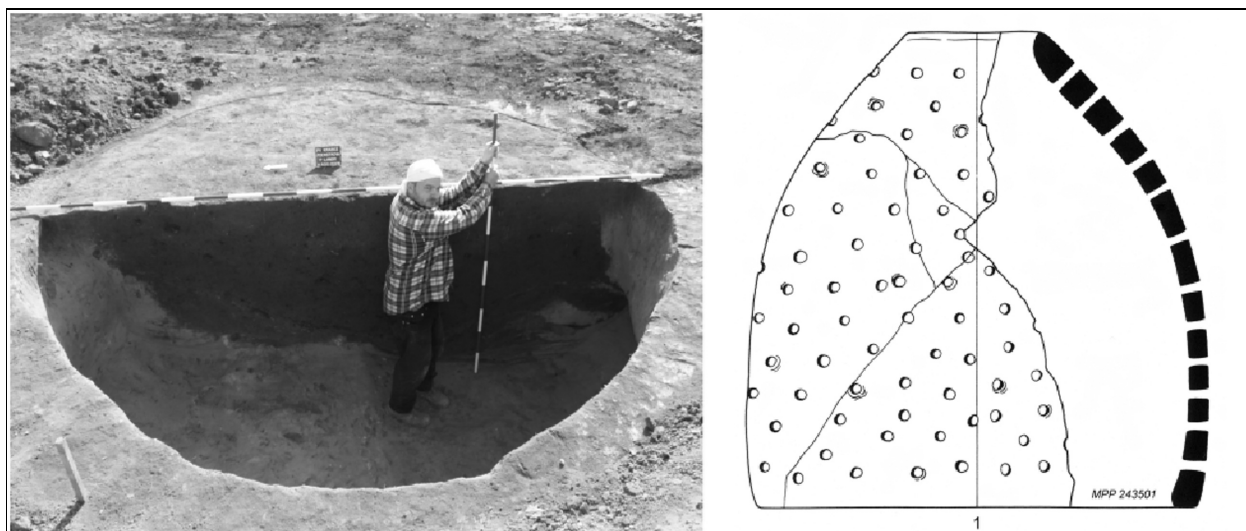
Ulice J. B. Foerstra, „Višňovce“. KLPP – Platěnická kultura, doba laténská (LT A?). Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci dubnu 2009 proběhl záchranný archeologický výzkum související s výstavbou domu s bytovými apartmány v Prostějově–Krasicích (parc. č. 259/2).

Lokalita samotná (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, okolí bodu o souřadnicích 113 mm od Z a 221 mm od J sekční čáry) se nachází v rovinatém terénu nivy říčky Hloučely, v jihozápadní části intravilánu města Prostějova. Nadmořská výška se v tomto prostoru pohybuje v rozmezí 236 až 238 metrů. Sprásové podloží kryjí mocná sídlištní souvrství s vrstvou hnědočerné ornice. Jedná se o severní okraj polní trati „Višňovce“ – polohy, která je známa archeologickými nálezy již od počátku 20. století (např. Šrot 1975, 64). V letech 1997 až 1998 (např. Procházková 1999; Procházková, Prudká 1998) a následně i v roce 2007 (Šmíd 2008) bylo prokázáno výrazné osídlení místa komplexem lužických popelníkových polí, a to z průběhu celého jeho trvání, tj. od počátků mladší doby bronzové až do pozdně halštatského období.

Celkem bylo prozkoumáno 8 sídlištních objektů, z nichž sedm náleží platěnické kultuře starší doby železné a jeden pak zřejmě časně laténskému období. Zvláštní pozornosti si zaslouží především halštatský objekt K 500 (obr. 16 vlevo), který můžeme označit za zásobní jámu – silo a jeho objem stanovit na cca 10 m³. Jeho výplň poskytla, vedle velmi početné kolekce keramiky platěnické kultury, též torzo hliněné přenosné pícky, „ochrany ohně“ či vykuřovadla (obr. 16 vpravo), tedy poněkud zvláštního předmětu, který se v kontextu halštatských sídlišť objevuje spíše ojediněle (například Venclová 2008, 114, obr. 69:4–5).

Pavel Fojtík

Obr. 16. Prostějov-Krasice. Zásobní jáma K 500 (vlevo) a fragment keramického vykuřovadla(?) z jeho výplně (vpravo).
Abb. 16. Prostějov-Krasice. Speichergrube K 500 (links) und keramischer Räucherzeuger(?) aus seiner Füllung (rechts).

Literatura

- Procházková, P. 1999:** Prostějov–Čechovice (okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 40 (1997–1998), 246–247.
- Procházková, P., Prudká, A. 1998:** Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu v Čechovicích, ul. J. B. Foerstra 1997–1998. Uloženo v archivu nálezových zpráv Muzea Prostějovska v Prostějově pod přírůstkovými čísly 8/98 a 29/98.
- Šmíd, M. 2008:** Prostějov (k. ú. Čechovice, okr. Prostějov), *Přehled výzkumů* 49 (2007), 334.
- Šrot, J. 1975:** Místopis archeologických tratí okresu Prostějov dle nálezů Červinkových, Gottwaldových, Doběšových, Všetickových, Skutilových, aj. Rukopis uložený v Muzeu Prostějovska v Prostějově.
- Venclová, N. 2008 (ed.):** Archeologie pravěkých Čech/6. Doba halštatská. Praha.

Resumé

Prostějov (Kat. Krasice, Bez. Prostějov). J. B. Foerstra Str. Die Lausitzer Urnenfelderkultur–Platěnice Kultur, Latènezeit (LT A?). Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘÍBOR (OKR. NOVÝ JIČÍN)

„Pod Šibeňákem“. Platěnická fáze KLPP. Žárové pohřebiště. Záchranný výzkum.

V dubnu až listopadu 2009 provádělo opavské pracoviště Archeologického ústavu AV ČR v Brně dohled nad zemními pracemi prováděnými v souvislosti s investiční akcí „Silnice I/58 Příbor–obchvat“. Zatímco v celé trase stavby, dlouhé bezmála 4 km, byly nalezeny jen marginální stopy lidských prehistorických aktivit, její zakončení formou velké mimoúrovňové křižovatky se silnicí I/48 se prostorově střetlo se známou archeologickou lokalitou (Janák 1990; Grepl 1987). Tou bylo koncem 70. let minulého století amatérským archeologickým nadšencem Štefanem Hířešem objevené žárové pohřebiště. Do poloviny 80. let zde členové „Kroužku mimořádných členů Československé společnosti archeologické v Příboře, sdružených v severomoravské pobožce ČSSA,

pracujících pod patronací Domu kultury ROH“ vyzvedli asi 10 žárových hrobů. Pohřebiště se nalézá ve sníženině mezi několika terénními vlnami, na západním úpatí kopce „Šibeňáku“. V současnosti se jedná o zatravněnou plochu, jež je na jihu a západě ohraničena místní komunikací vyvedenou z ulice Jičínské, která slouží jako přívaldž ke státní silnici I/48. Tato silnice pak obchází lokalitu na severu a severozápadě. Východním směrem terén volně stoupá k temeni kopce. Trasa budovaného obchvatu proťala zmíněné pohřebiště zhruba v severojižním směru. Šířka skrývky v tomto úseku dosahovala cca 25 m. Vedle tohoto pásu bylo systematicky zkoumáno trojúhelníkovité území sevřené mezi budovanou a stávajícími komunikacemi. Poté co byly při skrývkové činnosti zachyceny první hroby, bylo přistoupeno k záchrannému archeologickému výzkumu prováděnému plošně prostřednictvím sítě systematicky zkoumaných čtverců o velikosti 3 × 3 m. Celkem bylo takto prozkoumáno 88 čtverců.

Během archeologického výzkumu bylo prozkoumáno 89 samostatných hrobů a 7 koncentrací keramiky, u kterých není jisté, zda jde o samostatný hrob či redepozici části hrobu narušeného. Hroby byly uloženy pouze v ornici a podornici, resp. nacházely se v minimálním kontaktu s podloží. Mělké uložení spolu se zemědělským využitím plochy v minulosti mělo za následek narušování hrobových celků. Vedle mechanického poškozování hrobů a jejich výbavy orbou způsobovala malá mocnost půdního krytu i oscilaci teploty a vlhkosti, což zapříčinilo silnou degradaci jak keramických, tak i kovových artefaktů. Hrobové jámy byly na pohřebišti zachyceny pouze v pěti až šesti případech, přičemž jen u hrobů H57 a H77 můžeme hovořit o jejich tvaru s jistotou. V obou případech se jednalo o kvadratické objekty se zaoblenými rohy. Vedle hrobů bylo na lokalitě zachyceno i několik atypických zahloubených objektů, neobsahovaly však žádný datovatelný materiál a jejich souvislost s pohřebištem je sporná.

Jednotlivé hroby byly vybaveny různým počtem keramických nádob. Převažovaly ty s 1 až 3 nádobami (76% ze všech). Z hlediska výbavy byly na pohřebišti nejbohat-

šími hroby H57 (8 identifikovaných nádob), H80 (11 nádob), H46 (15 nádob) a H37 (18 nádob). Naopak pouze jediný hrob neobsahoval vedle kremačních zbytků a uhlíků keramiku – jedná se patrně o jediného zástupce jamkového hrobu na pohřebišti (H 74). Prakticky jen z těch hrobů, které byly vyzvednuty v terénu „*in situ*“, následně náročně separovány v keramické laboratoři, kde se v ojedinělých případech dala jejich keramická výbava částečně rekonstruovat, disponujeme určitějšími informacemi o její typologické náplni. Jakkoli je náš vzorek typologicky podchycených nádob torzovitý, lze na něm upozorovat, že přednost byla v rámci hrobové výbavy dávána spíše nižším a širším tvarům, tedy osudím a mísám různé velikosti. Vyskytovaly se rovněž amforovité tvary. Jako popelnice bylo nejčastěji používáno osudí, v některých případech bylo přikrýváno jinou nádobou – typicky mísou. Jen v bohatších hrobech byly zachyceny i drobnější tenkostěnné keramické tvary. Tyto však v důsledku stavu dochování jednotlivých hrobových obsahů nemusely být vždy v materiálu identifikovány. U popelnic se prakticky výlučně jedná o černou hlazenou, částečně leštěnou keramiku, někdy zdobenou charakteristickým žlábkovaným dekorem (cik-cak linie, šikmé a podkovovité pásy, vyplňované trojúhelníky a v jednom případě byla na masivní amforovité zásobnici zachycena i důlkovaná rozetka – sluneční motiv). Ve většině případů byly kremační zbytky ukládány do nádob, kde často na dně vytvořily kompaktní krustu. Přímo na vrstvu kostí pak byly někdy pokládány drobné kovové – ve většině případů železné – artefakty. Ty se dochovaly silně fragmentarizované, ve výplních hrobů či jednotlivých nádob se projevovaly charakteristickou penetrací svých oxidů do okolí. Až na výjimky byly artefakty typologicky obtížně identifikovatelné. Mezi těmi rozpoznatelnými jednoznačně převládaly nožičky a kroužky o různém průměru. Větší kruhy, tj. ty s průměrem 5 až 6 cm a větším, můžeme interpretovat jako náramky, ty menší jsou pravděpodobně buď nášivkové součásti kroje, nebo funkční či dekorativní příslušenství koňského postroje. Patrně falérou je drobný polorozpadlý terčík o průměru 2,5–3 cm nalezený u nádoby č. 3 hrobu H37. Nálezů bronzových bylo na příborském pohřebišti zaregistrováno výrazně méně než železných. V hrobě H10 byl nalezen dvoukónický drobnější artefakt s menším kuželíkem na jedné straně a stopou po odlomení tenké válcovité části o průměru asi 4 mm na straně protilehlé. Maximální průměr uvedeného předmětu je 1,6 cm. Pravděpodobně se jedná o profilovanou hlavici jehlice. Ze všech hrobových celků byl bronz nejhojněji zastoupen v hrobě H37. Mezi množstvím drobnotvarých fragmentů se vyskytoval hrot tenké jehly, drobný kousek tyčinky, celý, byť fragmentarizovaný a „*in situ*“ od nádoby č. 4 vyzvednutý kroužek o průměru 38 mm a síle drátu 4 mm, dále drobná plochá tyčinka, torzo dalšího kroužku a fragment deformovaného tenkého plechu – ten však nebyl nalezen přímo v hrobu, nicméně v jeho blízkosti. V hrobě H44 se našel tenký bronzový drátek. V nádobě č. 6 hrobu H58 zase část tenkého náramku o původním průměru kolem 6 cm a síle drátu jen 2 mm. V sedmi hrobech byly zachyceny korálky ze skelné pasty. Jsou v různé míře zasazeny kremačním procesem. Některé zůstaly zcela nedotčeny – jako například drobný ko-

rálek o průměru 5 mm z hrobu H20, jiné byly deformovány, případně spečeny k sobě a jiné žářem metamorfovaly v beztvárovou, silně porézní strusku. Hrob H77 vydal skutečnou kolekci větších, geometricky zdobených korálků. Když vedle kompletně dochovaných jedinců vezmeme v úvahu i torza a amorfní strusku, docházíme k závěru, že se v hrobě nacházel náhrdelník čítající minimálně 30 až 40 korálků.

V neporušeném stavu mají soudkovitý tvar a jejich velikost je mírně variabilní. V průměru činí maximální průměr kolem 12 mm, výška 10 mm a velikost vnitřního, jednoduše válcového otvoru je 4 mm. Na nejméně poškozených kusech jsou dobře dochovány barevně vyvedené výzdobné motivy 3× se opakujícími soustřednými kružnic. Vybraná mezikruží jsou vyplněna žlutou pastózní hmotou, což je patrně metamorfovaný pozůstatek původního barevného provedení. Veškerý povrch korálku mimo uvedené kružnice byl původně rovněž barevný a tvořil tak hlavnímu motivu kontrastní podklad. Ten byl buď okrově červený, nebo tmavě modrý. Zda byly použity v podkladu i jiné barvy, nelze zatím spolehlivě rozhodnout. Vlastní hmota skelné materie měla tmavě šedozelený odstín. V ostatních případech se jednalo o nálezy jednotlivých korálků malé velikosti. V hrobě H26 byly nalezeny 3 korálky o průměru 5 mm a s otvorem kolem 2–3 mm, v hrobě H53 byl objeven velmi tenký korálek – jeho celkový průměr činil 4 mm a otvor 3 mm. Síla jeho stěny nedosahuje ani 1 mm. Pro úplnost dodejme, že jediný korálek keramický, pocházející z pohřebiště, byl nalezen v hrobě H41. Je podlouhlý, válcovitý a ve vnějším plášti má mírně zkroucený žlábek. Jeho rozměry jsou: délka 15 mm, průměr 6 mm a otvor 2 mm. Pro úplnost je třeba mezi nekeramickými artefakty z pohřebiště uvést i drobný fragment ploché ohlazené kosti, zdobený na jedné straně rytým motivem soustředných kroužků o průměru 5 mm. Jde patrně o fragment kostěného obkladu ze střenky nože.

S ohledem na torzovitost keramického inventáře z hrobových celků je otázka přesnějšího datování příborského pohřebiště poněkud znesnadněna. Vedle typologického spektra do hrobu uložených nádob jsou tak vodítkem pro chronologické zařazení dané lokality informace, které nám zprostředkovávají další předměty hrobové výbavy. Poměrně masivní zastoupení železných artefaktů v hrobech, které výrazně převládají nad předměty bronzovými, stejně jako výskyt skleněných korálků jsou indiciemi pro předpoklad, že dobu fungování zkoumaného pohřebiště můžeme zařadit na rozhraní stupňů HC a HD Reineckovy periodizace, tedy do období přechodu mezi klasickým a vrcholným stadiem moravského halštatu.

Pavel Stabrava

Literatura

- Grepl, E. 1987:** Pravěké osídlení Novojičína. In: *Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín*, sv. 40, 8–13.
Janák, V. 1990: Osídlení Novojičína od pravěku do raného středověku. In: *Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín*, sv. 46, 53–62.

Resumé

Příbor (Bez. Nový Jičín). „Pod Šibeňákem“. Hallstattzeit. Platěnice Phase der Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

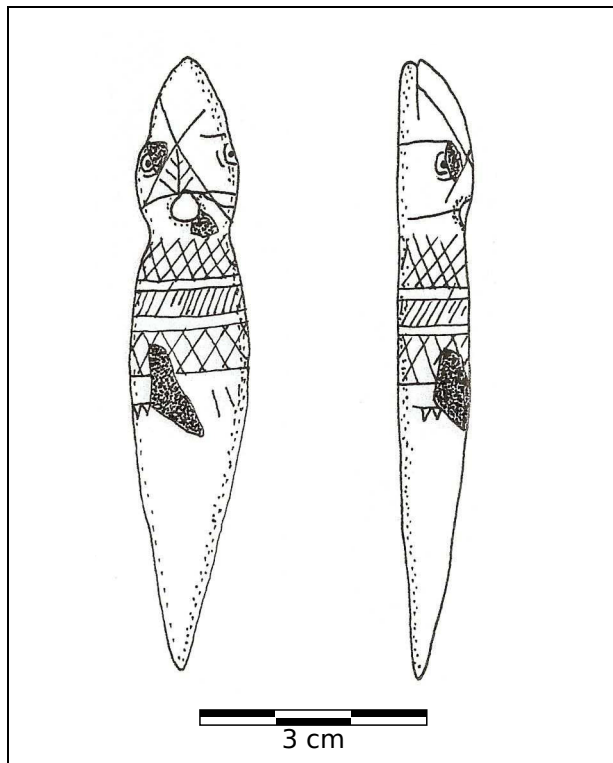
ROUSÍNŮV (OKR. VYŠKOV)

Rousínov – Autobusový terminál. Doba laténská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při budování nového autobusového terminálu v Rousínově bylo zachyceno při jihovýchodním okraji historického jádra města na levém břehu Habrovanského potoka, nedaleko jeho soutoku s Rakovcem v nadmořské výšce 234–238 m polykulturní sídliště. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-41-24, se nachází mezi body 151:073, 144:079, 137:089, 138:090, 146:080, 15:085, 157:080 mm od Z:J s.č.

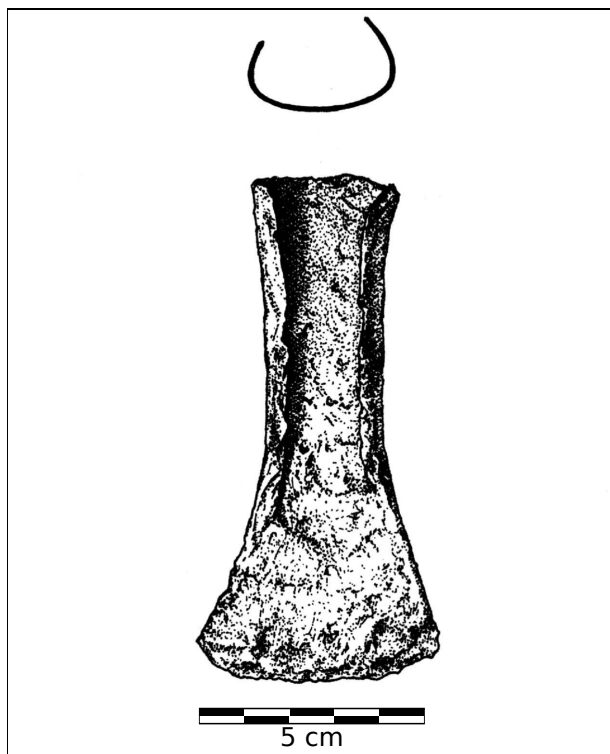
Převážnou část odkrytých objektů na lokalitě tvořily sídlištní jámy doby laténské. Vedle běžného sídlištního inventáře (keramika, kamenná štípaná industrie, malakofauna, mazanice, kameny, zvířecí kosti, parohy a závaží) výzkum odkryl i dva pohřby v sídlištních objektech. V prvním případě šlo podle antropologického posudku o muže ve věku 30–35 let, ve druhém případě o ženu ve věku 35–40 let. Pohřeb muže se nacházel v objektu lichoběžníkovitého tvaru s křivými jamkami a dvěma žlábkami. Kostra ležela ve východní části objektu v natažené poloze na zádech (S–J) s hlavou obrácenou k východu. U levé paže jí ležela 12 cm dlouhá železná spona, která se bohužel při vyzvedávání rozpadla. Pohřeb ženy byl uložen do většího obdélníkového objektu s apsidou. Zemřelá ležela v natažené poloze na zádech (S–J), ruce podél těla, obličej otočený k západu. U pravé nohy jí stála nádoba, levou ruku zdobil železný nápažník a bronzový náramek. Ve vrstvě pod její hlavou se našel kostěný přívěšek (obr. 17) v podobě ptáka a zlomek kolkované keramiky. Vlastní pohřeb můžeme na základě šperku datovat do období plochých keltských pohřebišť, zatímco prvotní objekt do časného laténu.

Klára Rybářová

Obr. 17. Rousínov – Autobusový terminál. Kostěný přívěšek.

Abb. 17. Rousínov – Bustermínál. Knochenanhänger.

Obr. 18. Slatinice. Železná sekerka.

Abb. 18. Slatinice. Eisernes Beil.

Resumé

Rousínov (Bez. Vyškov). Bustermínál. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

SLATINICE (OKR. OLOMOUČ)

„Za Dvorcem“. Doba železná. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Na poli mezi obcí a vlakovou stanicí Slatinice objevil M. Jahn pomocí detektoru kovů železnou sekerku. Poměrně dobře zachovalý železný artefakt má nedovřenou tulejku oválného průřezu a rozšířené ostří (obr. 18). Jeho délka je 109 mm a šířka ostří 54 mm. Tento typ se běžně objevuje v mladší době železné, kde jej známe jak z oppidálního prostředí, např. Staré Hradisko (Meduna 1970, taf. 19/3), tak na nížinných sídlištích, např. Plenkovice (Meduna 1980, taf. 72/1), ale i na lokalitách púchovské kultury, např. Všemina (Čížmář, Kohoutek, Langová 1995, obr. 3/7).

Doklady osídlení v mladší době železné na katastru obce známe již z konce 19. století. Nejprve byl nalezen kostrový, nejspíše ženský hrob a později se podařilo zachránit další žárový hrob, ve kterém se nacházel stočený železný meč. Další stopy osídlení zjistil A. Gottwald v tratích „Nad Vinohrádky“, „Zadní díly“ a „Padělky“ (Meduna 1980, 271–272) a v nedávné době byla odkryta část pozdnělaténského sídliště v trati „Trávníky“ (Čížmářová 2004, 302).

Lukáš Hlubek

Literatura

Čížmář, M., Kohoutek, J., Langová, J. 1995: Hradisko púchovské kultury u Všeminy, okr. Zlín, *Pravěk Nová Řada* 3/1993, 161–175.

Čížmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha.

Meduna, J. 1970: *Staré Hradisko II, Katalog der Funde aus den Museen in Brno (Brün), Praha (Prag), Olomouc, Plumov und Prostějov*, Brno.

Meduna, J. 1980: *Die Latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfelder in Mähren (Katalog)*. Brno.

Resumé

Slatinice (Bez. Olomouc), „Za Dvorcem“. Im Kataster des Dorfs wurde ein eisenes Beil gefunden, das zu der frühen Eisenzeit gehört.

ŠTĚPÁNOVICE (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Panská niva“. Horákovská kultura – HD. Sídliště. Záchranný výzkum.

V červenci roku 2009 proběhl záchranný archeologický výzkum spojený s rekonstrukcí silnice č. II/360 Třebíč – Jaroměřice n. Rokytou. V blízkosti velkého neolitického sídliště v trati „Panská niva“ (Košťuřík, Kovárník, Měřinský, Oliva 1986, 244) byly na severním okraji lokality zjištěny 2 menší zahloubené objekty z pozdního stupně horákovské kultury (5. století př. n. l.). Ze zahloubených sídlištních objektů pocházejí zlomky typických keramických nádob s obsahem tuhy v keramickém těstě, fragmenty nádob s vnějším potuhováním a také keramický přeslen bikónického tvaru.

Milan Vokáč

Literatura

Košťuřík, P., Kovárník, J., Měřinský, Z., Oliva, M. 1986: *Pravěk Třebíčska*. Brno.

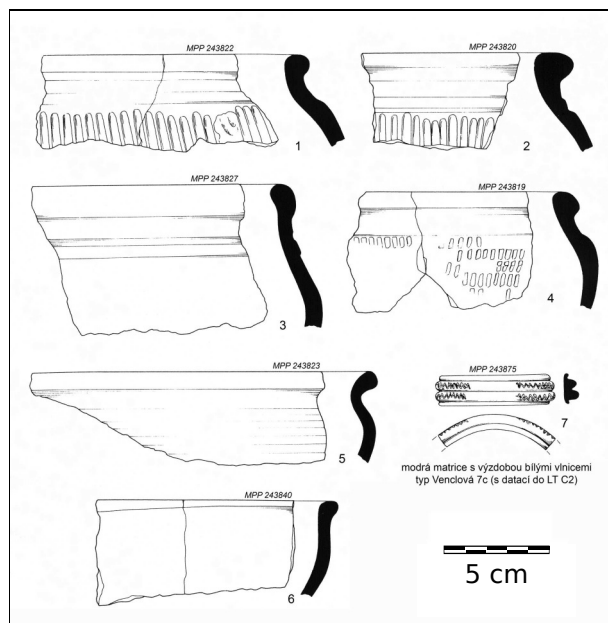
Resumé

Štěpánovice (Bez. Třebíč), „Panská niva“. Hallstattzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

URČICE (OKR. PROSTĚJOV)

Intravilán obce. Doba laténská (LT C2). Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného archeologického výzkumu realizovaného při „rekonstrukci sklepa“ a souvisejících terénních úpravách pozemku u domu č. p. 109 v Určicích (podrobnější charakteristika lokality – viz oddíl Neolit), byl odkryt relikv pravouhlého objektu, snad polozahloubené chaty, z doby laténské. Chronologicky významným předmětem je vedle souboru charakteristické keramiky (obr. 19:1–6) především nalezený fragment skleněného náramku, vyrobeného z kobaltově modré matrice zdobené bílými vlnicemi (obr. 19:7), který můžeme přiřadit k typu Haevernick 7c náležejícímu stupni LT C2 (např. Venclová 1990, Pl. 11; Venclová, Hulínský, Frána, Fikrle 2009, 385–386, obr. 3:11). Toto zjištění dokládá dosud neregistrované sídliště Keltů z poloviny 2. stol.

Obr. 19. Určice. Výběr nálezů z objektu K 502 (1–6 keramika, 7 sklo).

Abb. 19. Určice. Auswahl der Funde aus dem Objekt K 502 (1–6 Keramik, 7 Glas).

před Kristem (k laténským lokalitám na katastru obce Určice např. Čížmářová 2004, 331–332), jehož existence výrazně doplňuje naše dosavadní poznatky o sídlištní struktuře v okolí obchodního a řemeslného centra u Němčic na Hané (např. Čížmář, Kolníková 2006), které je vzdáleno asi 12 km směrem k jihovýchodu.

Pavel Fojtík

Literatura

Čížmář, M., Kolníková, E. 2006: Němčice – obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. Němčice – a La Tène trading and industrial centre in Moravia. *Archeologické rozhledy* 58, 261–283, Praha.

Čížmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha.

Venclová, N. 1990: *Prehistoric glass in Bohemia*. Praha.

Venclová, N., Hulínský, V., Frána, J., Fikrle, M. 2009: Němčice a zpracování skla v laténské Evropě. Němčice and glass-working in La Tène Europe. *Archeologické rozhledy* 61, 383–426, Praha.

Resumé

Určice (Bez. Prostějov). „Innenbereich der Gemeinde“. Latènezeit (LT C2). Siedlung. Rettungsgrabung.

VLACHOV (OKR. ŠUMPERK)

Parc. č. 452/55 a 452/56. Doba laténská. Sídliště. Záchranný předstihový výzkum. Uložení: VM Šumperk, příř. č. 16/2009.

V dubnu roku 2009 byla provedena Vlastivědným muzeem Šumperk zjišťovací archeologická sondáž vedená průběhem budoucí silnice I/44 Vlachov–Rájec. Sondáž

byla prováděna bagry se šířkou lžice 60 a 80 cm až na hladinu podloží. Hloubka sondy tedy kolísala podle geologických poměrů.

V závěrečném úseku sondy I, vedené severně od obce Vlachov, byla při blízké vodoteči vzdálené cca 45 m severně, v místech již nezasažených podzemní vodou, objevena v hloubce 110 cm vrstva s ojedinělými laténskými střepy. Lokalizace – ZM10 14-43-09: 295:162, 300:160, 298:151 a 292:157 mm. Bylo zde následně identifikováno a částečně prokopáno celkem 6 objektů: tři nepřiliš zřetelné sídlištní jámy a tři kúlové jamky. Objekty se zahluchovaly do podloží nacházejícího se v hloubce 140 cm. Při začistiřování profilů a půdorysů objektů byly od hloubky 20 cm pod dnešním povrchem až po dno sondy nalazány další drobné zlomky keramiky, mazanice a uhlíků. Délka pozitivní nálezové situace, tedy výskytu laténské keramiky a mazanice, činila celkově cca 30,8 m. Nejvýrazněji se keramika objevovala kolem hloubky cca 1 m ve vrstvách 3a a 3b a dále ojediněle ve výplních objektů vrstvy 3c.

Celkový rozsah sídliště bude znám až při budoucím plošném odkryvu. Pro velkou hloubku, ve které se objekty nacházejí, a pro absenci střepů na povrchu lze v současné době těžko odhadnout celkový rozsah osídlení. Nelze však vyloučit, že sídliště svou částí pokračovalo i na protějším jižním svahu nacházejícím se za drobnou vodotečí, na kterou bylo vázáno.

Nově objevené sídliště je položeno v příhodném místě na úpatí severovýchodního svahu v nadmořské výšce 278–282 m, s výhledem na nivu řeky Moravy. Řeka se nachází cca 1,2 km východně. V jeho bezprostředním okolí je velmi hustá koncentrace laténského osídlení. Toto sídliště tak přesně zapadá do prostoru severní hranice oikumeny centra regionálního osídlení, nacházejícího se v přirozené nivě řeky Moravy a na svazích v bezprostředním okolí.

Podle tvarů okrajů a keramického materiálu můžeme sídliště datovat pravděpodobně do středního až pozdního latěnu (C2/D1). Mezi nálezy patří nepočetné střepy grafitové i jemně plavené keramiky, zlomky mazanice, kolečko ze střepu a fragment hvězdicevého keramického závěsku.

Martin Baják

Resumé

Vlachov (Bez. Šumperk). Parz. Nr. 452/55 und 452/56. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZAHNAŠOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Strategická průmyslová zóna. Komunikace jih. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V listopadu 2008 byla při budování komunikace jih u Zahnašovic odkryta struktura kúlových jamek a jeden plytký objekt kultury platěnické ze starší doby železné. Výzkum započatý v měsíci prosinci byl vzhledem k nepříznivému počasí dokončen až počátkem roku následujícího. I v tomto případě se jednalo o izolovanou nadzemní stavbu (dům) kúlové konstrukce, bez sebemenších stop

návaznosti na další osídlení, tedy alespoň v trase budované komunikace, tj. 0,3 km směrem k V a 2 km směrem k Z. Nelze samozřejmě vyloučit, že jde o stavbu na severním okraji většího sídliště, situovaného blíže toku říčky Mojeny, tedy více k jihu.

Miroslav Šmíd

Resumé

Zahnašovice (Bez. Kroměříž). Industriezone. Die Lausitzer Urnenfelderkultur – Platěnice Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (OKR. ZNOJMO)

Horní náměstí. Doba halštatská. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Záchranným výzkumem prováděným v rámci stavby „Regenerace historického jádra města Znojma“ (viz kapitola Středověk a novověk) byla v prostoru Horního náměstí překvapivě zjištěna i pohřební aktivita ze starší doby železné. Nejvýznamnější se jeví rozměrný komorový hrob se zbytky žárového pohřbu, patrně bojovníka, s nálezem železného hrotu kopí a bohatou keramickou výbavou, převážně bavorského stupně Mindelheim (Ha C1b). Druhý, poněkud menší, ale přesto poměrně rozměrný komorový hrob, který byl opět žárový, mohl již náležet počátku středního halštatského stupně H C2.

V širším prostoru náměstí pak byla roztroušená skupina několika menších žárových hrobů v urnách. Podle typu keramiky by se dalo uvažovat o mladohalštatském stupni H D1, ovšem přesnější hodnocení proběhne až po veškerém laboratorním zpracování těchto unikátních nálezů, které v tomto prostoru patří ke zcela novému zjištění.

Marek Lečbych

Resumé

Znojmo (Znojmo Dist.). Centre. A salvage archaeological excavation documented a cremation cemetery from Early Iron Age. Two burial chambers and few cremation graves in caskets were explored.